

RENDA BÀSICA,
UN NOU CONTRACTE
DE CIUTADANIA
P. 4-7

LA REVOLUCIÓ
DELS RITMES
P. 18-23

CINQUANTA ANYS
DE L'ORDENACIÓ
D'UNA GENERACIÓ
DE CAPELLANS
EXCEPCIONAL
P. 26-29

SEGUIR JESUCRIST DE
PROP: ELS LAICS DEL
PRADÓ
P. 32-35

ACCIÓ,
FE I
INSPIRACIÓ

Salillum

ACCIÓ
CATÒLICA
OBRERA

5€

23

primavera-estiu 2m26

Josep M. Mallarach

“ Les polítiques de conservació de la natura són insuficients i obsoletes ”

El temps sempre ha estat relatiu... segons qui el tingui i per a què el disposi.

N'hi ha que, gràcies al progrés i a l'estat del benestar, s'apropien de la condició JUVENIL i desplacen els qui viuen aquesta etapa.

Si antigament uns quants disposaven de temps a costa de la plebs...

Ara els magnats tecnològics es fan rics gràcies al temps enganxat de la classe treballadora.

Perquè ni som amos dels mitjans de producció...

Ni som amos dels mitjans recreatius i d'oci.

SUMARI / SALILLUM23

03 EDITORIAL
VIDES QUE SÓN LLEVAT

18 DOSSIER
LA REVOLUCIÓ
DELS RITMES

30 L'EVANGELI ÉS VIDA
MANTENIU-VOS EN EL MEU
AMOR

04 ENS HI ENDINSEM
RENDA BÀSICA,
UN NOU CONTRACTE DE
CIUTADANIA

24 CONNEXIONS
SÓN NECESSARIS ELS
MOVIMENTS OBRERS
CRISTIANS A EUROPA
I AL MÓN?

32 MOVIMENTS GERMANS
SEGUIR JESUCRIST
DE PROP

08 TRIBUNA A PEU PLA
EL MINISTERI DEL
CONSILIARI A L'ACO

26 L'ESGLÉSIA ES MULLA
CINQUANTA ANYS DE
L'ORDENACIÓ D'UNA
GENERACIÓ DE CAPELLANS
EXCEPCIONAL

36 VIDES QUE SÓN LLEVAT
FINA FAIDELLA: LA FE COM
A RESPOSTA A LA VIDA

10 INSPIRACIÓ
JOSEP MARIA MALLARACH,
GEÒLEG I AMBIENTÒLEG

40 ALTERECONOMIA
APROFITAR ALLÒ QUE EL
SISTEMA DESCARTA

Número 23

PRIMAVERA-ESTIU 2026 / 5 €
REVISTA D'ACCIÓ, FE I INSPIRACIÓ

Salillum és una publicació semestral d'Acció Catòlica Obrera que informa sobre temes vinculats amb l'Església de Jesús i el món del treball i que es distribueix entre la militància, simpatitzants i subscriptors. L'opinió d'ACO la trobareu a l'editorial, la resta d'opinions seran responsabilitat de les persones entrevistades o autors dels articles.

Editor: Acció Catòlica Obrera.
C/ Tapioles, 10. 08004 Barcelona.
T. 93 505 86 86. www.acocat.org.

Consell de redacció: Elvira Aliaga,
Joan Francesc Cànovas,
Ton Clapés, Quiteria Guirao,
Joan Manel Mayordomo,
Joan Andreu Parra.

Consell editorial: Josep Anton
Cordero, Albert Dresaire, Maria
Guarch, Sonia Herrera.

Col·laboradors: Quim Cervera,
Ana María Giménez, Anna Luque,
David Masobro, Maria Rallo Amat
i Vanessa Rodríguez Fornós.

Rúbrica: Jaume Fontbona.

Fotografia portada: Jordi
Esplugas.

Fotografia contraportada:
Lluís Rugama.

Il·lustració: Fabio Almeida.

Correcció lingüística: Josep
Pascual.

Traducció: Helena Antó, Ignasi del
Blanco, Ramon Porti, Conxi Yuste.

Disseny original: David González

Maquetació: Enric Vidal

Impressió: Cevagraf, sccl

Dipòsit legal: B1782-2015

ISSN: 2385-5762

Amb el suport de:

«VIDES QUE SÓN LLEVAT»

En el número anterior vam estrenar la secció “Vides que són llevat” amb el propòsit de fer visibles al conjunt del moviment el testimoni silenciós però profundament fructífer de militants que són un referent: vam poder conèixer millor la Carme Gomà, de la zona Montserrat, i en aquest número, la Fina Faidella, de la zona Barcelona Nord. La Carme i la Fina tenen en comú, com tants altres militants, que encarnen vides extraordinàries des de la discreció, ben fonamentades en la fe, en el compromís comunitari i en la generositat radical especialment vers els més petits, els preferits del Pare.

Tot això entronca amb l'aportació que la M. Lluïsa Geronès Estrada ens va regalar a l'inici de la Pasqua de l'ACO en què ens deia que “en els petits actes hi ha la salvació del món”. Aquesta gironina es va situar en una línia paulina, d'esperança malgrat la desesperança, de fortalesa malgrat la feblesa: “Trec la força de la fragilitat i la defensa davant les injustícies. Com més fràgil ets, ets més fort, com més malalt, com més experimentes que ets coix, cada vegada ets més fort en la feblesa.” Perquè, efectivament, és en aquesta vulnerabilitat intrínseca que tots podem reconèixer que Jesús ens sosté, que l'Esperit ens inspira una empena que ens ajuda a fer el bé, que podem sentir com el Pare mira amorosament aquest *renaixement nostre*.

En aquest número que coincideix amb el primer aniversari de la mort de l'estimat germà papa Francesc i en què ens fem conscients de la seva enorme aportació*, que tenim la missió de mantenir viva, podem assaborir diversos articles que són petits grans de mostassa que ens reafirmen en el camí de Jesús i que fan Regne, avui i aquí: la Renda Bàsica com un camí per a resoldre la desigualtat i la pobresa enquistades, el deure de cura de la Casa Comuna que ens proposa Josep M. Mallarach, revisar on posem el cor-el temps, la generació de preveres que han complert cinquanta anys de la seva ordenació i que per a molts han estat un mirall de l'Evangelí, o la mirada amorosa a la pobresa que tenen els pradosians.

Quedem-nos amb aquesta cita de Virginia Woolf que va aportar la M. Lluïsa: “Quin sentit té la vida? Això era tot: una senzilla pregunta; que amb els anys es feia més apressant. Mai no s'havia produït la gran revelació. La gran revelació potser no arribaria mai. Al seu lloc hi havia els *petits miracles* quotidians, les il·luminacions, petites llums que de sobte il·luminaven la foscor.”

* En aquest sentit, us recomanem un llibre-militant que acaba de sortir publicat i editat per Rafael Díaz-Salazar, *Francisco con los movimientos populares del mundo* (Descleé de Brouwer, 2026). Es presentarà l'11 de juny a Cristianisme i Justícia.

RENDA BÀSICA, UN NOU CONTRACTE DE CIUTADANIA

LA REDUCCIÓ IMMEDIATA DE LA POBRESA I LA DESIGUALTAT I LA MAJOR LLIBERTAT PERSONAL SÓN ELS PRINCIPALS ARGUMENTS EN FAVOR D'ADOPTAR-LA

Per Joan Andreu Parra

“Un ingrés bàsic o salari universal perquè cada persona en aquest món pugui accedir als més elementals béns de la vida. És just lluitar per una distribució humana d'aquests recursos. I és tasca dels Governes establir esquemes fiscals i redistributius perquè la riquesa d'una part

sigui compartida amb equitat sense que això suposi un pes insuportable, principalment per a la classe mitjana. No oblidem que les grans fortunes d'avui són fruit del treball, la investigació científica i la innovació tècnica de milers d'homes i dones al llarg de generacions.”

El papa Francesc expressava aquesta necessitat en el seu missatge a la IV Trobada Mundial de Moviments Popolars, l'octubre del 2021. I ja ho havia avançat l'any anterior en plena pandèmia, l'abril del 2020, davant tants treballadors “informals, independents o de l'economia popular que viuen el dia a dia sense cap tipus de garanties legals que els protegeixin (...) i que no tenen un salari estable per a resistir aquest moment i les quarantenes se'ls fan insuportables. Potser ja és hora de pensar en un salari universal que reconegui i dignifiqui les nobles i insubstituïbles tasques que realitzen”.

A Catalunya coexisteixen diferents prestacions. D'una banda, hi ha la prestació d'atur, que és contributiva, a la qual es té dret quan una persona ha treballat i ha cotitzat. I, de l'altra, hi ha dues prestacions assistencials, la Renda Garantida de Ciutadania i l'Ingrés Mínim Vital, per a persones que

Sergi Raventós va ser cap de l'Oficina del pla Pilot de la Renda Bàsica Universal. A la imatge, als estudis de Ràdio Estel on va participar al «Llevat dins la pasta» / *David García*.

El papa Francesc es va fer seva la proposta dels Moviments Populars d'un salari bàsic universal.

no han pogut cotitzar o que viuen en unes condicions de pobresa. La Renda Bàsica (RB), a diferència d'aquestes prestacions assistencials condicionades a ingressos, seria una renda individual, que atorga l'Administració a tota persona (no al cap de família, com és el cas de moltes d'aquestes prestacions) pel sol fet de ser un ciutadà d'un territori, i incondicional (no subjecta a ingressos, no pel fet de tenir una condició determinada). L'import estaria al voltant del llindar de la pobresa de la comunitat i s'hauria d'anar calculant cada any, en el cas de Catalunya seria entre 900 i 1.000 euros al mes.

La implementació d'aquesta renda substituiria aquelles que tenen un import inferior, per exemple, l'ingrés mínim vital o la renda garantida ciutadania. Però la RB no substituiria els serveis públics, ni la sanitat, ni l'ensenyament, ni els serveis socials, ni les ajudes específiques (discapacitat, dependència o habitatge), sinó

que se sumaria a una coralitat d'altres polítiques públiques que puguin aconseguir reformar i millorar l'Estat del benestar.

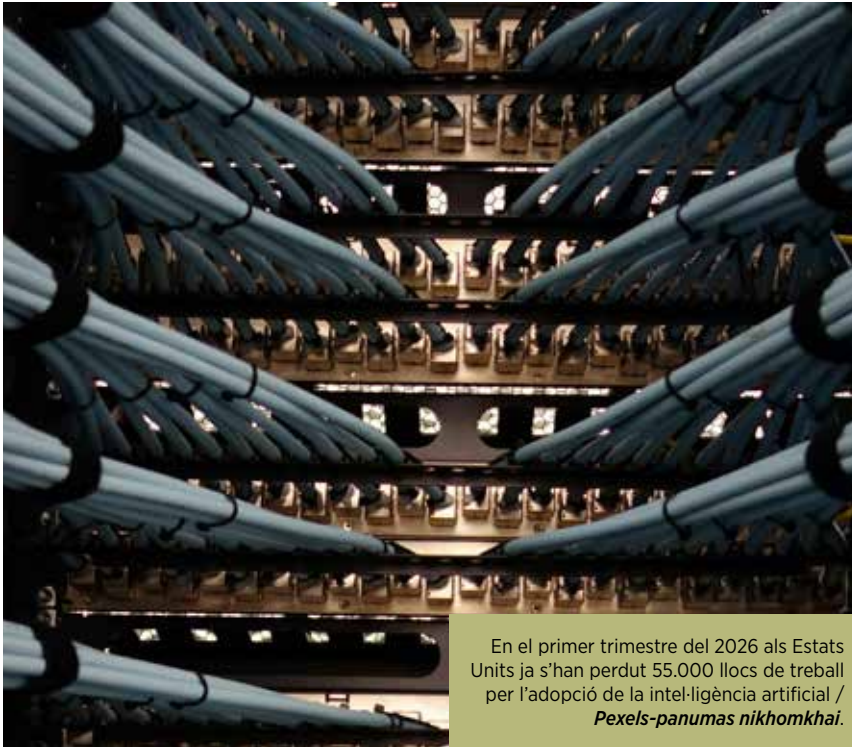
Una de les contribucions principals de la RB seria que reduiria fortament la pobresa i la desigualtat, perquè garantiria un terra d'ingressos incondicional i redistribuiria la riquesa des de les rendes més altes a les més baixes. Caldria, però, una reforma fiscal progressiva per a finançar-la, de manera que qui més té, sigui qui més aporta. "Quan s'han fet simulacions d'aquest tipus de finançament, ens aproximem a uns nivells similars als països nòrdics com Dinamarca o Noruega quant al coeficient de Gini, que mesura les desigualtats. Hi sortiria guanyant a l'entorn d'un 80% de la població i el 20% més ric de la població pagaria més del que paga", apunta Sergi Raventós Panyella, doctor en sociologia i membre de l'associació Xarxa Renda Bàsica.

Diferents economistes com Jordi Arcarons, Daniel Raventós o Lluís Torrens han demostrat que la RB es pot finançar: "L'IRPF s'hauria d'integrar en la renda bàsica, eliminar duplicats de prestacions socials i lluitar contra el frau. També s'acabaria amb molta burocràcia, hi ha molts diners dedicats a la fiscalització de la pobresa", detalla Raventós.

AFECTACIONS A LA FEINA I AL TREBALL REPRODUCTIU DE CURES

La feina tal com la concebem avui seria una de les àrees de major impacte de la RB: "Sabem a través de molts plans pilot que s'han fet que tindria petits efectes o neutres sobre l'oferta de treball, la gent no deixaria de treballar, però sí que seriem més lliures a l'hora d'escollir les feines que volem. En els plans pilot, molts ciutadans expressen la necessitat de replantejar-se

En el primer trimestre del 2026 als Estats Units ja s'han perdut 55.000 llocs de treball per l'adopció de la intel·ligència artificial / *Pexels-panumas nikhomkhai.*

la vida per poder dedicar-se a activitats artístiques, fer vacances, plantejar-se una formació o gaudir de temps lliure. També expressen una necessitat de reduir la jornada laboral i fins i tot emprendre negocis propis o cooperatives i poder deixar la feina actual que, si fracassessin, no seria un desastre, perquè tindrien un petit matalàs econòmic”, remarca Raventós. Per tant, la RB augmentaria la llibertat de la gent per a escollir camins determinats.

I com afectaria els sindicats i la negociació col·lectiva? “Una renda bàsica podria reforçar el paper dels sindicats i donar més marge als treballadors per a negociar salaris i condicions. També podria ser una caixa de resistència en cas d'una vaga”, subratlla Raventós. I, en l'àmbit domèstic, una RB podria augmentar el poder de negociació de moltes dones de cara a acceptar feines precàries i reconeixeria i facilitaria el treball de cures. “Augmentaria

l'autonomia econòmica per a moltes dones i reduiria les dependències de relacions actualment tòxiques que han d'aguantar moltes dones que no tenen ingressos”, relata Raventós.

Una altra derivada és que la RB, en estar deslligada del creixement econòmic i “en desmercantilitzar el mercat de treball, podria desincentivar l'èxode cap a les grans ciutats i facilitar activitats locals, a diferència d'ara. En clau ecològica, podria permetre reduir jornades laborals i podria reduir fins i tot el consum”, detalla Raventós.

RAONAMENT ÈTIC DE LA RENDA BÀSICA

Si bé és cert que la substitució massiva d'ocupacions que ja s'està produint per part de la Intel·ligència Artificial accelera la necessitat de la RB, “la raó de fons és ètica. És garantir el dret a l'existència independentment de si pots treballar o no, perquè ja veiem que cada cop més això de treballar no ho podrà fer tothom. Hem d'estar molt alerta perquè també hi ha uns pronunciaments a favor de la renda bàsica d'una sèrie de gent que volen acabar

MÉS INFO:

Pla pilot a Catalunya:
<https://presidencia.bibliotecadigital.gencat.cat/handle/20.500.14623/358#page=1>

Web de la Xarxa Renda Bàsica:
<https://www.redrentabasica.org/rb/>

· Als webs *Sin permiso* i *Catalunya Plural* també trobareu diferents articles sobre la Renda Bàsica.

· Llibre *Quan convé seguem cadenes: Per una renda bàsica a Catalunya*, publicat el 2026 a Manifest Llibres i coordinat per Dolo Medina i Sergi Raventós.

amb l'Estat del benestar. També ens fa por que es posi poc finançament o poca redistribució de la riquesa per a finançar-la", assenyalava Raventós.

La Renda Bàsica, segons les enquestes que s'han fet a Catalunya, té més d'un 65% de la població a favor. "En aquests moments, en el Parlament de Catalunya, exceptuant potser l'esquerra més transformadora (CUP, ERC i els Comuns) que se la poden mirar amb simpatia, la majoria està en contra de la renda bàsica", lamenta Raventós. Més enllà de buscar el suport de la ciutadania a través d'una ILP- Iniciativa Legislativa Popular, com va passar amb la Renda Garantida de Ciutadania, els promotors de la Renda Bàsica valoren més la possibilitat de fer plans pilot que aporten més informació.

LA RENDA BÀSICA A CATALUNYA

En la legislatura anterior, amb el Govern de Pere Aragonès (2021-2024), fruit d'un acord d'investidura entre la CUP i Esquerra Republicana, es va posar en marxa l'Oficina del pla Pilot de la Renda Bàsica Universal. El pla pilot es va dissenyar amb un univers de 5.000 participants que rebrien l'assignació monetària, 2.500 seleccionats aleatòriament de tot Catalunya i 2.500 de dos municipis de Catalunya. Preveia una duració limitada de 24 mesos, així com les actuacions necessàries per a avaluar-ne els impactes i comptava amb un comitè científic, amb un consell assessor i amb una avaluadora externa.

"Malauradament, els equilibris polítics i, en aquest sentit, el Partit Socialista, juntament amb la dreta i l'extrema dreta, van esmenar els pressupostos de la Generalitat de l'any 2023 i va caure el pla pilot. Valia la pena que s'hagués pogut portar a terme per tenir molts més elements d'anàlisi i de valoració de la conveniència o no d'una renda bàsica", relata Raventós.

Així mateix, a Barcelona durant els anys 2018-2019 mil llars de l'Eix Besòs van participar en el projecte pilot B-MINCOME, que combinava una transferència monetària amb diverses polítiques actives d'inclusió sociolaboral. Els resultats van ser positius en incidir sobre aspectes com la reducció de l'estrès financer i dels deutes familiars, l'augment de la felicitat i del benestar subjectiu, la reducció de certes afectacions mentals i físiques, la millora de la qualitat alimentària, el reforç de la participació i de la confiança social i amb les institucions, el reforç de l'autoconfiança i de l'emprenedoria, etc.

El novembre passat Girona va acollir el 24è simposi de la Renda Bàsica. El professor Daniel Raventós, a l'esquerra de la imatge, és un històric promotor a casa nostra de la Renda Bàsica. La Xarxa Renda Bàsica aquest febrer ha fet 25 anys.

EL MINISTERI DEL CONSILIARI A L'ACO

Aquesta aportació recull la necessitat de persones que animin i acompanyin espiritualment la realitat de la Pastoral obrera i l'Acció Catòlica especialitzada. Per això vol oferir una fonamentació teològica d'un nou ministeri laical, el de consiliari. Però no us espanteu, diuen que els plats succulents són sempre difícils de digerir.

Soc consiliari perquè m'he sentit cridat per Déu i pel Moviment a acompanyar infants, joves i adults en aquest interessant procés de descoberta de Jesucrist i el seu Evangeli. Una crida a servir no pas com a protagonista ni dirigent, sinó acompanyant, animant, educant des de la vida i acció en la triple tasca de l'Església: l'anunci de la Paraula, la celebració dels Sagraments i el servei de la Solidaritat/Caritat.

El do rebut de l'Esperit Sant en l'ordenació m'acompanya en aquest servei o *ministeri*. Un do rebut per a l'edificació de l'Església i perquè la Paraula de Déu i l'Eucaristia siguin les mateixes que Jesucrist va confiar als Apòstols. I, amb l'ajuda del do rebut, serveixo la comunió que crea el mateix Esperit; represento sacramentalment Crist com a Cap al si del seu Cos (Església i Moviment); i intento ser memòria viva i signe i instrument de la visita activa de Déu en la nostra història.

Tanmateix és evident que cada cop més hi ha consiliaris que

no han rebut l'ordenació, tot i que l'especificitat del ministeri ordenat sigui fonamental per tal de garantir l'apostolicitat de l'ACO. Fixem-nos en el que diu la *Constitució dogmàtica sobre l'Església del Vaticà II (LG)*:

Al Concili Vaticà II s'apunta la possibilitat d'exercir el ministeri de consiliari sense haver rebut el sagrament de l'orde, sempre que s'exerceixi com a bé espiritual

Ultra aquest apostolat que afecta tots els fidels absolutament, els laics, a més, poden ser cridats de distintes maneres a una col·laboració més directa amb l'apostolat de la jerarquia, per l'estil d'aquells homes i dones que ajudaven l'apòstol Pau en l'Evangeli, treballant molt en el Senyor (cf. Fl 4,3; Rm 16,3-23). A més, són aptes perquè la jerarquia els confii l'exercici de certs càrrecs eclesiàstics ordenats a un bé espiritual (LG 33).

Aquest text apunta la possibilitat d'exercir el ministeri de consiliari sense haver rebut el sagrament de l'orde, sempre que s'exerceixi com a bé espiritual. I això, què suposa? Doncs deixar-se amarar del do de l'Esperit Sant rebut en el baptisme

i la confirmació, i deixar-s'hi guiar (Lc 4,14.18-19) i empènyer com Jesús (Mc 1,12).

Des del gener del 2021, el bisbe de Roma Francesc ha fet possible que les dones puguin accedir als *ministeris instituïts* del lectorat i de l'acolitat (11/1/2021), i uns mesos després, ha instituït un nou ministeri, el del catequista (10/5/2021). Habitualment es distingeix entre els *ministeris laicals*, radicats en el baptisme, i els ministeris ordenats (bisbe, preveres i diaques), radicats en el sagrament de l'orde. Tots participen de l'únic sacerdoti de Crist (cf. LG 10) i s'arrelen en el baptisme, ja que els ordenats també són batejats. Els ministeris laicals poden ser instituïts o no.

Amb la *Carta apostòlica en forma motu proprio «Ministeria quaedam»* (15/8/1972) el bisbe de Roma Pau VI precisa que la col·locació dels ministeris no s'ha d'anomenar *ordenació* sinó *institució*, perquè són laicals i no ordenats al servei del sacerdoti comú (cf. LG 10), com ho són el ministeri del bisbe, dels preveres i dels diaques. A més, la Carta deixa la possibilitat d'instituir nous ministeris a les Conferències episcopals d'arreu. Ministeris que

han d'estar en funció de l'acció evangelitzadora de l'Església i de la seva edificació com a Cos de Crist, ja que pel sacrament del baptisme, totes i tots som membres del Cos del Senyor ressuscitat en virtut d'un mateix do i autènticament responsables de la vida de l'Església.

Els bisbes diocesans podrien nomenar persones batejades per acompanyar espiritualment com a consiliaris. Això suposaria el naixement d'un nou ministeri laical

L'Església rep del seu origen apostòlic un ministeri que implica una responsabilitat *particular* (ministeri ordenat), perquè sigui exercida al si d'aquesta responsabilitat *comuna*. L'Església no pot dispensar de cap d'aquests dons: el primer s'ordena al segon (cf. LG 10). Totes les persones batejades som radicalment iguals; però, en aquesta igualtat radical (*de rel*), s'insereix l'autoritat específica que *alguns* posseeixen en virtut

del que l'Esperit Sant ha suscitat a l'inici de la predicació apostòlica, estructurant l'Església com una *comunió*, un teixit que té com a ordit la igualtat radical de *tothom*, i com a trama, la diversitat. Igualtat i diversitat donades a la vida de l'Església *sacramentalment*. Així els ministeris laicals es fonamenten en els sacraments de la iniciació cristiana i el ministeri ordenat del bisbe, dels preveres i diaques en el sacrament de l'orde.

El papa Francesc, amb la *Constitució apostòlica sobre la Cúria romana i el seu servei a l'Església i al món «Praedicate Evangelium»* (19/3/2022), en el núm. 5 de l'apartat dedicat als *Principis i criteris per al servei de la Cúria romana* precisa: «qualsevol fidel pot presidir un dicasteri o un organisme», ja que «cada institució curial realitza la seva missió en virtut de la potestat rebuda del Pontífex romà, en el nom del qual opera amb potestat vicària en l'exercici del seu *munus primacial*».

Si la Cúria romana assisteix el bisbe de Roma, en el seu *servei primacial*, en cada diòcesi, la Cúria diocesana assisteix el seu bisbe diocesà en el seu *servei primacial* a l'Església local. Aleshores els bisbes diocesans podrien nomenar persones batejades per acompanyar espiritualment com a consiliaris. Això suposaria el naixement d'un nou ministeri laical basat en el sacerdoci baptismal, i que podria convertir-se en un altre ministeri instituït. I aquest ministeri laical instituït podria ser el de consiliaris diocesà sense la necessitat de rebre l'ordenació sacramental, només caldria que el bisbe diocesà nomenés una persona batejada, proposada pel Moviment, com a *consiliaris diocesà*, amb l'acompanyament d'un

consiliaris ordenat o per un equip de preveres per tal de garantir l'apostolicitat i la comunió eclesial en la celebració eucarística i en la solidaritat amb els pobres. I també s'obre la possibilitat d'un consiliaris general no ordenat, si els bisbes d'una Conferència episcopal institueixen aquest ministeri laical.

Si el ministeri ordenat es fonamenta en l'elecció dels *Dotze* per Jesús (Mc 3,14-19), en el cas dels preveres i el bisbe; i en l'elecció dels *Set* per l'assemblea sinodal convocada pels Dotze (Ac 6,1-7), en el cas dels diaques. Els ministeris laicals es fonamenten en el model deixat pel baptisme de Jesús (Lc 3,21-22).

Els ministeris laicals poden ser temporals, en canvi el ministeri ordenat és definitiu. El bisbe de Roma Pau VI ja deixava total llibertat –en *Ministeria quaedam* (1972)– a les Conferències episcopals perquè instituïssin nous ministeris per a la missió evangelitzadora de l'Església i per a la seva edificació. Encara hi som a temps. Si s'ha arribat fins aquí, s'entendrà tota la pesada o no argumentació.

Jaume Fontbona, consiliaris de moviments d'Acció Catòlica i professor a la Facultat de Teologia de Catalunya

JOSEP MARIA MALLARACH, GEÒLEG I AMBIENTÒLEG

Per: Ton Clapés i Pons | Fotos: Jordi Esplugas

**“ENS CALEN POLÍTIQUES
DE REDUCCIÓ,
NO PAS D’AUGMENT”**

Josep Maria Mallarach Carrera, nascut a la falda del volcà Montolivet (Olot, 1955), geòleg de formació inicial, perquè quan va estudiar no es feien ciències ambientals —més tard va fer un llarg màster en ciències ambientals i posteriorment un doctorat en biologia ambiental—, va viure el 2003 un “punt d’inflexió” en la seva carrera professional que sintonitzava amb la seva trajectòria personal per influències familiars i per la seva pertinença a l’escoltisme diocesà d’infant i adolescent.

Va ser quan va assistir a un congrés mundial d’espais protegits a Durban, Sud-àfrica, on per primera vegada a la història van ser admesos representants de pobles indígenes. I aquests representants van fer “una crítica demolidora als plantejaments de les polítiques occidentals de conservació de la natura”. “I allò va ser una sotragada a l’organització, que per mi va entrar en ressonància, per dir-ho així, amb unes inquietuds que jo ja venia covant”.

Una derivada per a l’organització, la Unió Internacional per la Conservació de la Natura (UICN), fou la creació d’un grup especialista en valors culturals i espirituals dins de la Comissió Mundial d’espais naturals protegits, al qual el Josep Maria es va incorporar, fet que li va obrir un món en el qual es va endinsar i on ha desplegat gran part de la seva activitat professional d’aquests últims vint-i-tres anys:

“Quan has estat format en les ciències naturals que s’ensenyen aquí, estàs dins d’un paradigma materialista positivista que exclou altres ciències de la natura que integren altres nivells

de realitat i altres escales de valors. Vaig comprendre els errors que comporta quedar confinat en la dimensió material, i la necessitat d’integrar la dimensió cultural i espiritual”.

Fa vint anys, amb Jordi Falgarona, van crear i impulsar l’associació Silene dedicada a estudiar, difondre i promoure el patrimoni espiritual i cultural immaterial de la Natura i els seus valors inherents, envers la seva conservació, especialment en espais naturals protegits: <https://www.silene.org/>

Del local al més global. Fa pocs dies es va presentar el projecte de l’anomenada Variant d’Olot i les Preses, una carretera que ha de donar resposta a la travessia de la ciutat i que solca el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i la Vall d’en Bas.

És una obra que planteja molts interrogants, molts, quant als impactes negatius que pot generar, no només durant la fase d’execució, sinó després. El més rellevant, segurament, és l’afectació que podria tenir l’aqüífer hidrovolcànic on es vol fer un túnel d’un quilòmetre. A més, aquesta variant forma part d’un model de mobilitat que des del nostre punt de vista és obsolet. Una gran carretera que serveix entre altres coses per portar camions fins a un macroescorxador situat al Pla de Baix d’Olot, al peu del volcà del Montsacopa, un espai que l’any 1982 formava part del Parc Natural. Un error porta un altre error.

Catalunya té més de vuit milions de porcs actualment. Aquesta desmesurada cabanya porcina genera impactes greus; per exemple, tenim més d’un terç dels aqüífers contaminats per purins. Però els impactes més greus

recauen en l’Amèrica del Sud, d’on prové la major part de la soja i el blat de moro que alimenta els porcs, amb greus injustícies socials i ambientals per l’expansió d’aquests macrocultius. Té també unes derivades socials greus en la gent que treballa en condicions molt precàries a les granges industrials i macrogranges. Per tant, es tracta d’un model ramader insostenible, que provoca unes injustícies ambientals i socials molt greus.

«No hi pot haver pau justa al món sense que aquesta minoria rica i explotadora redueixi el consum desmesurat»

Però en aquesta i en quasi totes les infraestructures que es plantegen tinc una sensació que ens *les venen* com el millor que ens pot passar, hem d’anar creixent, que l’únic model sigui més ciment...

Sí, sí, és així, però això forma part, per mi, d’una patologia: la ideologia del creixement continuat, la ideologia de la cèl·lula de càncer. Tots els organismes vius, tots sense excepció, quan creixen arriben a un punt òptim, a partir del qual, si continuen creixent, esdevenen monstres o patògens.

Decreixement, doncs?

Sí. A Catalunya fa anys que tenim un excés de població, tenim un excés de turisme, un excés de ramaderia industrial intensiva. Per tant, el que caldria promoure és un decreixement saludable; ens calen polítiques de reducció, no pas d’augment. Formo part dels qui ens oposem a seguir creixent quantitativament. El que voldríem és que hi hagués un

>>>

creixement qualitatiu. Créixer més, quantitativament, en les condicions actuals implica necessàriament una pèrdua de qualitat de vida, de qualitat ambiental, de qualitat de relacions humanes, de justícia social i ambiental.

«El col·lapse ecològic global va començar fa cinquanta anys»

Cal tenir present que formem part d'un 20% escàs de la humanitat que consumeix més del 80% dels recursos del món. No hi pot haver pau justa al món sense que aquesta minoria rica i explotadora redueixi aquest consum desmesurat. I quin govern s'atreveix a dir que vol reduir el consum? Que incentivi que cada any es venguin menys cotxes, que la gent faci menys desplaçaments superflus, sobretot en avió, etc.; qui té aquest coratge? Sembla que tot s'arreglaria canviant de font d'energia, d'energia

fòssil a energia renovable; és evident que cal optar per les energies renovables, però reduint dràsticament el consum energètic desmesurat com a part d'un canvi de model profundament irrealista.

Jorge Riechman, poeta, matemàtic, ecologista, deia fa pocs dies que hem de preparar-nos per quan arribi el col·lapse. Globalment parlant, el col·lapse va començar fa uns cinquanta anys, el que passa és que la Terra té una gran resiliència i els països més rics no ho notem gaire, però moltes altres parts del món, sobretot les sotmeses a guerres pel control de recursos estratègics, ho pateixen tràgicament. Si atenem als indicadors globals, durant la dècada de 1970, l'impacte conjunt de la humanitat ja va superar la biocapacitat de la Terra. Va ser aleshores que es van impulsar les primeres polítiques ambientals internacionals: els convenis del clima i de la biodiversitat, que

han donat uns resultats molt inferiors als que se n'esperava. És indiscutible que les tendències insostenibles no poden perdurar indefinidament. Ara mateix ja estem immersos en transformacions molt grans i accelerades...

Vas ser el primer director del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, del 1999 al 2005, i vas dimitir. Des de llavors fins ara creus que els polítics i la societat han canviat la seva mirada vers la Natura? En alguns sentits sí, en altres molt poc. El que ha millorat és el coneixement, això segur. Coneixem molt millor les tendències dels indicadors principals. Sabem que les tendències ara són més insostenibles que fa trenta o cinquanta anys. En som conscients, això ho sabem però ho guardem en un calaix i anem fent, anem com si res, impulsant més creixements insostenibles. Vivim en uns entorns cada vegada més

artificials, més virtuals, que estan desconnectant existencialment la major part de la societat dels cicles, ritmes i límits naturals. A més, la governança que tenim és extremadament complexa. Fixeu-vos a Catalunya: tenim municipis, consells comarcals, diputacions, àrees metropolitanes, govern autonòmic, govern espanyol, govern europeu. Sis o set nivells. En cada nivell solen haver-hi partits o coalicions polítiques diferents, que poden enfrontar-se dins d'un sol nivell, i entre nivells no diguem.

Dins d'aquesta complexitat de nivells administratius, d'interaccions de polítiques públiques poc coordinades, es despleguen les iniciatives privades, amb canvis accelerats, també, en un entorn cada vegada més dominat per la tecnocràcia, pels algorismes. Per això, és impossible garantir que cap política aconsegueixi els seus objectius.

No es pot perquè les interaccions amb altres polítiques i amb innumbrables iniciatives privades, a múltiples nivells i escales, que van canviant contínuament, són pràcticament impredecibles.

Les polítiques de conservació de la natura que tenim al nostre país són completament insuficients, obsoletes, posen pedaçes en alguns dels efectes més cridaners, o que ens molesten més, però no deixen de ser reactives, no van a la causa, miren de pal·liar els efectes. Però encara que les polítiques de conservació fossin bones, robustes, actualitzades, i que hi hagués voluntat política d'imposar-les, o fins i tot si volguessin impulsar polítiques serioses de sostenibilitat ambiental, en el context actual no podríem aconseguir els objectius.

Per què?

Totes les polítiques sectorials, per exemple la política agrària, forestal, energètica, de mobilitat, etc., generen impactes negatius en l'ambient. Són uns impactes indesitjats però ben reals i acumulatius. Les polítiques dites «de conservació de la natura» intenten contrarestar aquests impactes negatius. Però no tenen la capacitat d'incidir preventivament, perquè, entre altres coses, no existeix l'avaluació d'impacte ambiental de polítiques. I no ho tenim perquè els nostres governs no ho han volgut. Tenim avaluació d'impacte ambiental de projectes, de plans i de programes, l'aplicació dels quals té moltes deficiències, però cap política sectorial, sigui europea, espanyola o catalana, avalua els seus impactes ambientals. Els efectes inesperats negatius s'acumulen inexorablement, per tant, i són cada cop més greus.

Amb tot el que expliques entenc perfectament que diguis que la humanitat té deures amb la natura, no drets.

Hi tenim deures, efectivament. Hauríem de canviar la nostra perspectiva i recuperar la saviesa de la tradició bíblica que trobem formulada, d'una manera o altra, en totes les tradicions espirituals de la humanitat: un nucli moral gravita a l'entorn de responsabilitats, d'obligacions, deures sacramentals. Hi ha molts pobles indígenes al món que encara mantenen heroicament aquesta cosmovisió i ètica, amb una coherència admirable.

«Posar la mirada només en els drets humans ha desposseït de drets a tots els éssers no humans»

A l'Europa occidental aquesta visió orgànica o animada del món va canviar gradualment des del Renaixement, però sobretot a partir de la revolució industrial i la Revolució Francesa, que va posar el focus en els drets humans. Això ha tingut unes derivades molt positives, certament. Però el fet de posar la mirada només en els drets humans, exclusivament, ha desposseït de drets tots els éssers no humans. Es tracta de l'antropocentrisme rigorós, cobejós i consumista, que menysté les responsabilitats que tenim envers les generacions futures i els innumbrables éssers no humans i ha configurat una civilització patològica en molts aspectes. Nosaltres no podem viure sense un aire i aigua purs, sense un teixit de vida vegetal i animal sa, sense un entorn natural saludable que ens sostingui físicament. Oblidar o

menystenir aquesta responsabilitat fonamental, en el sentit més literal del terme, essencial, ens ha dut cap on som ara mateix.

I la pregària?

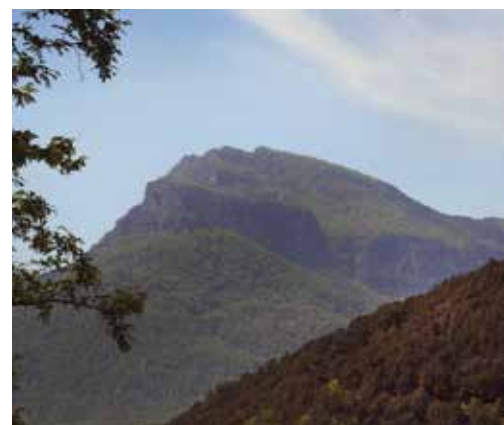
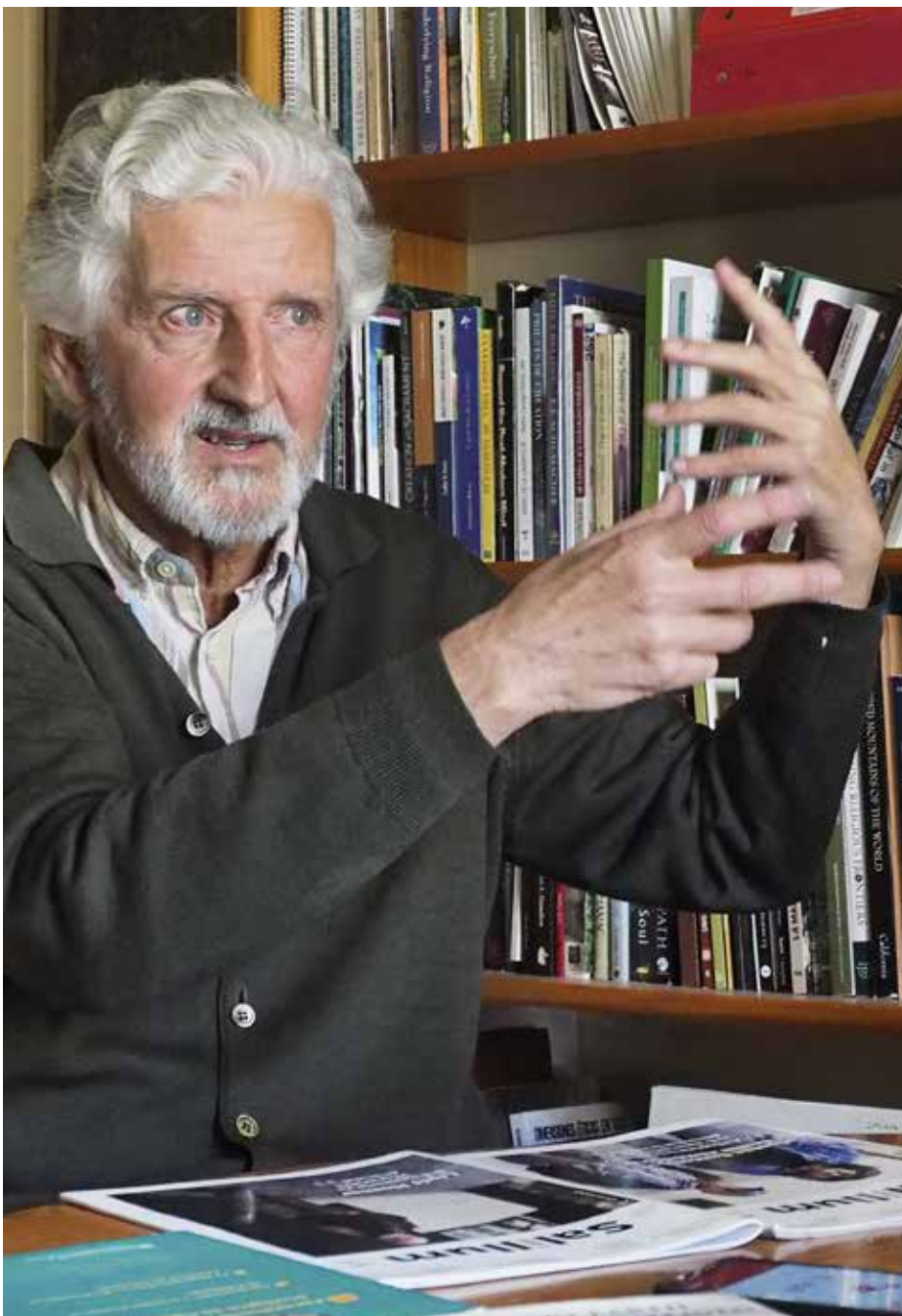
La pregària per i en la natura, la meditació i la contemplació de la natura, són part de la solució de fons, són antidots al reduccionisme materialista. Si no es recupera la relació sacramental amb la natura, estem sempre a la perifèria, a la superfície, sotmesos a l'engany

que hi ha solucions tècniques o polítiques. Si es recupera, o en la mesura en què es recuperi, es poden impulsar canvis amb més profunditat: canvis dels sistemes de creences i de valors, que impulsin canvis profunds, límits saludables als models polítics, econòmics i als desenvolupaments tecnològics. La pràctica de dejunis i abstinències s'ha de recuperar, tot això forma part d'una relació sana, espiritual, amb la natura humana i no humana. No es pot tirar per la borda la visió

espiritual de la natura, ni totes les pràctiques espirituals, i quedar-nos amb un «ambientalisme de pala i escombra» com deia el doctor Ramon Margalef, posant filtres a les xemeneies o buscant etiquetes de productes «eco-friendly».

La Terra és de Déu?

Sí, la Terra no és cap obra humana, és molt més que un conjunt de 'recursos naturals'. Això és un ensenyament bíblic essencial i també alcorànic

que trobes formulat en moltes altres escriptures sagrades de la humanitat. Som usufructuaris, administradors, gestors, digueu-li'n com vulgueu. No podem fer el que vulguem. Ara, la consciència de la propietat privada —que hem heretat del dret romà—, l'individualisme irresponsable, s'han anat difonent i endurint, cada vegada més, i han acabat fent-nos creure que érem amos i senyors i que podíem disposar de la Terra i els seus recursos com volguéssim.

L'encíclica *Laudato si'* ajuda que l'Església catòlica tingui un bon posicionament sobre la crisi ecològica?

Si fos presa seriosament, sí, naturalment. Té dues grans singularitats: una, que s'adreça a tota la humanitat, no només als cristians catòlics i l'altra és que va ser elaborada de manera col·legiada. Recull aportacions de múltiples conferències episcopals i autors en una síntesi ben clara i entenedora. I acaba amb dues pregàries molt notables. Ara mateix diria que és el principal referent per a l'Església catòlica, que ha inspirat múltiples iniciatives, com la de les ecoparròquies.

Les Esglésies ortodoxes feia molts anys que havien difós els seus posicionaments, explicant el caràcter teofànic de la natura, l'actitud reverent que demana, elaborant el concepte de pecat ecològic, etc. És molt poc coneguda l'elaboració dels patriarques, teòlegs i filòsofs ortodoxos sobre aquests temes, que és d'una gran riquesa i profunditat, entre els quals destaca la immensa tasca desplegada per Bartomeu I, patriarca de Constantinoble. Crec que és en aquesta direcció que el cristianisme occidental (romà i reformat) hauria de cercar inspiració per trobar, elaborar i donar respostes més profundes i efectives.

Parles d'ecologia integral com un bon enfocament per al repte ecològic...

El que fa bàsicament aquest concepte és integrar la dimensió humana a l'ecologia. Considera conjuntament l'ecologia ambiental, per dir-ho així, i l'ecologia humana. I presentar la justícia ambiental i la justícia social com dues cares de la mateixa realitat, i explicar

per què és tan erroni i insuficient abordar la justícia social ignorant la justícia ambiental com viceversa. En les societats modernes, en què la dimensió social i ambiental estan escindides, on el coneixement analític és el més prestigiat, costa molt unificar la visió de la realitat i promoure síntesis significatives i efectives.

Canvio una mica de tema. Has comentat i hem vist també que has fet uns estudis de les comunitats monàstiques cristianes en relació amb el seu entorn natural...

En lloc de dedicar-nos a denunciar, que no acabes mai, des de la UICN hem intentat influir mitjançant guies de bones pràctiques per fomentar la conservació de la natura. Aquestes guies es construeixen participativament, a partir d'exemples reals. Es fa una prospecció mundial, s'identifiquen les millors pràctiques d'un àmbit o tema concret, es destil·len criteris i principis i s'elaboren directrius concordants. Jo he tingut l'oportunitat de treballar en l'elaboració de dues d'aquestes guies de bones pràctiques internacionals: una sobre llocs naturals sagrats damunt dels quals s'han establert espais protegits moderns, i l'altra sobre la rellevància cultural i espiritual de la natura en la gestió i governança dels espais naturals protegits i conservats. I també, una guia sobre el patrimoni immaterial, a escala espanyola, i diverses guies i directrius a escala catalana o d'espais naturals concrets, com el Montserrat. Aquestes aportacions les considerem molt útils, perquè no són construccions teòriques, sinó elaborades de baix cap a dalt, destil·lant estudis de casos reals, i totes les seves recomanacions

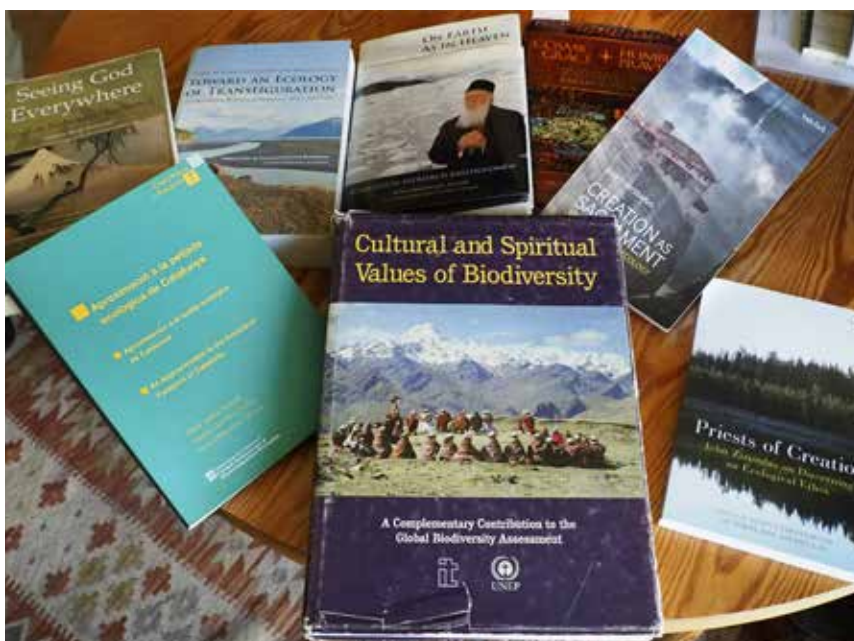
van acompanyades d'exemples reals. No recomanem coses que imaginem que podrien funcionar. No, proposem adaptar alternatives que funcionen des de fa segles o, de vegades, mil·lennis.

«El monacat contemplatiu cristià és un model efectiu i resilient de conservació comunitària de la natura»

És en aquest context que m'ha interessat el monacat contemplatiu cristià que s'ha desenvolupat des del segle IV. Això vol dir que disposem de registres de molts segles de vegades fins a disset de bones pràctiques en monestirs implantats des de l'Àrtic fins als Tròpics. No sempre s'ha assolit l'excel·lència, som humans i no totes les comunitats han estat impecables, però és un model efectiu i resilient de conservació

comunitària de la natura, que ha trobat la manera com donar respostes òptimes en tota mena d'ecosistemes i en el context de règims polítics molt diferents.

Sant Benet considera que el monestir és un organisme que ha de tendir a l'autosuficiència, a l'autarquia, tant com sigui possible. Per què? Per tenir llibertat espiritual. Això és fonamental. En les comunitats monàstiques no hi ha propietat privada, la propietat és comunitària. Es fa vot de pobresa, es porta una vida equilibrada i simple. El monestir pot ser ric, però la vida que es viu a dintre és frugal, per tant, s'administren molt bé els bens. L'aplicació radical dels principis cristians viscuts comunitàriament dona com a resultat una bona conservació de la natura. Aquest és un dels millors exemples que tenim a Occident de bones pràctiques de custòdia del territori, més ben documentades durant segles. Les lliçons del monacat contemplatiu són molt inspiradores, i crec que mereixerien molta més atenció i suport. ■

APUNTS PER A LA CONVERSIÓ ECOLÒGICA

“L'Església catòlica té un terme molt potent que de tan potent que és gairebé no fa servir, que és la conversió ecològica”, explica Mallarach, que dona un seguit de pinzellades per impulsar aquest canvi:

Recuperar la visió contemplativa de la natura i pregar per la natura sofrent: Simplement frenar i mirar d'aturar el flux de la ment, per començar a recuperar una visió contemplativa, un vincle més profund, sacramental amb la natura, que inclou, a més de la lloança i l'agraïment, pregar per la natura sofrent, igual que preguem pel nostre proïme sofrent. Sense conrear la contemplació no es pot tenir un vincle espiritual amb la natura.

L'alimentació cultural o mediàtica: Quan ens nodrim la ment amb lectures, músiques o vídeos hauríem de ser molt conscients i selectius. En aquesta ingesta predominen productes nocius, dispersants, tòxics, i els hauríem de rebutjar amb la mateixa fermesa que rebutgem aliments malmesos o contaminats.

L'aliment: De proximitat, de temporada i ecològic. Aquestes són les prioritats. Si, a més, el podem conrear ja tindríem matrícula d'honor. Però com que a les ciutats, on vivim la majoria, quasi ningú pot tenir hort, quines opcions tenim? Organitzar-nos en comunitats, parròquies, cooperatives de consumidors, o altres maneres, per poder comprar productes seguint les prioritats indicades. Així ens estalviem de mirar les etiquetes, que demana un esforç que raonablement no pot fer tothom. Si la cooperativa o la comunitat ja ha fet aquesta selecció, hi vas tranquil·lament perquè saps que tot el que compres ha passat per l'escrutini de la justícia ambiental i social. Recordem, també, que totes les tradicions espirituals prescriuen dejunis i abstinències i que els seus beneficis no són només anímics sinó també corporals. I això porta també a reduir la ingesta de carn, sobretot la de procedència industrial, evidentment.

El vestit: Fixar-nos en quina roba comprem. Valorar si podem fer servir roba de segona mà, n'hi ha de molt bona. Si és roba nova, mirar d'on ve, quins components té, com s'ha fabricat, on s'ha fet, de quina manera... I seleccionar les peces que siguin més justes socialment i ambiental.

La llar: Com l'escalfem o la refrigerem, els materials que la conformen. Millorar l'eficiència i l'estalvi energètic. Buscar la màxima harmonia possible dins de les possibilitats que tinguem a l'abast.

Mobilitat: Com menys ens haguem de desplaçar en vehicle de motor privat, millor. Hem d'acostumar-nos a valorar si és necessari aquest desplaçament o no. Si ens el podem estalviar, fer-ho. Potser ens podem desplaçar caminant o amb bicicleta. No cal que cada cap de setmana la gent de l'interior ens en anem a la platja o la gent que viu als municipis litorals se'n vagi a l'alta muntanya. Podem anar a passejar per un espai natural més proper, potser parcs urbans o periurbans. És prioritari per a la salut social poder tenir espais de natura de certa qualitat a l'abast, dins i a les perifèries de les ciutats, per poder-hi anar o a peu o amb bicicleta o amb transport públic, que no calgui agafar el cotxe per anar a gaudir un dia a la natura.

La revolució dels ritmes: recuperar la sobirania del temps en una societat accelerada

Per Vanessa Rodríguez Fornós

“No puc més.” “No dono l’abast.” Aquestes expressions, repetides amb una naturalitat inquietant en converses quotidianes, han deixat de ser una exageració puntual per convertir-se en el mantra d’una època. Ja no descriuen un moment d’estrès passatger, sinó una condició estructural. La sensació de viure desbordats pel temps no és una anomalia: és, cada cop més, la norma.

➔ **La família, les amistats, la comunitat o la participació cívica requereixen una matèria primera imprescindible: temps compartit**

Molts tenim la percepció d’estar immersos en una cursa contrarellotge permanent. Ens llevem amb la sensació d’anar tard i acabem el dia amb la impressió d’haver arribat a tot just el mínim imprescindible. Les hores del dia se’ns presenten com un vestit que ens va petit, una arquitectura insuficient per encabir-hi tot el que s’espera de nosaltres.

El filòsof Byung-Chul Han ho defineix amb precisió: vivim en l’era de l’esgotament. Hem passat d’una

societat de la disciplina —en què se’ns obligava a fer— a una societat del rendiment, en què som nosaltres mateixos els qui ens autoexigim fins al col·lapse. Volem ser treballadors excel·lents, pares i mares presents, ciutadans informats, amics divertits, cuinar saludablement i estar en forma. Aquesta tirania del “tot s’ha de poder fer” ens buida per dins i alimenta una paradoxa: tenim més eines que mai per “guanyar” temps, però ens sentim més pobres de temps que cap altra generació anterior.

Aquest article parteix d’una pregunta senzilla: com hem arribat fins aquí?, i en proposa una altra de més complexa: podem recuperar el control del nostre temps?

EL DIAGNÒSTIC: L’ACCELERACIÓ DE L’ACCELERACIÓ

Per entendre la relació conflictiva que mantenim amb el temps, cal situar-la en perspectiva històrica. Les revolucions industrials van marcar un abans i un després en la manera com organitzem la vida. A partir d’aquell moment, el temps es va convertir en una unitat mesurable, productiva i optimitzable. La jornada laboral, el rellotge i els horaris estrictes no només van ordenar el treball, sinó que van disciplinar el temps al servei de la producció.

Lluny de relaxar-se amb el pas dels segles, aquesta lògica s'ha anat intensificant. Avui no sols vivim en una societat accelerada, sinó en una societat en què l'acceleració mateixa s'accelera. És el que els sociòlegs descriuen com "l'acceleració de l'acceleració": no es tracta únicament que les màquines funcionin més ràpid, sinó que el ritme de canvi social, tecnològic i econòmic ha superat la nostra capacitat d'adaptació biològica i emocional. Tot canvia a una velocitat creixent, i això genera una sensació constant d'inestabilitat: res no dura prou per consolidar-se, res no sembla prou estable per descansar-hi.

Aquest desencaix entre la velocitat del món i la nostra capacitat d'habitar-lo té conseqüències profundes. És el que podem anomenar alienació contemporània. El sociòleg Hartmut Rosa ho descriu amb lucidesa: anem tan de pressa que deixem de connectar amb el que fem, amb els llocs que trepitgem i amb les persones que tenim al davant. Som passatgers d'un tren d'alta velocitat que miren el paisatge: el veiem passar, però no en formem part. En aquest context, el temps ja no és un marc on viure, sinó un recurs que es consumeix. Fins al punt que hem arribat a una certa perversió simbòlica: la manca de temps s'ha convertit en un

signe d'estatus. No tenir temps equival, sovint, a ser algú important, algú amb èxit.

➔ **El sistema de vida contemporani, amb els seus ritmes i exigències, dificulta estructuralment el compromís sostingut amb els altres**

Aquesta situació entra en contradicció amb una de les grans promeses de la modernitat: el mite de la tecnologia com a eina d'alliberament del temps. L'any 1930, l'economista John Maynard Keynes va predir que, gràcies als avenços tècnics, cap al 2030 treballaríem unes quinze hores setmanals. Avui, a les portes d'aquesta data, la predicció sona gairebé irònica. No sols no treballem menys, sinó que tenim la sensació de no deixar mai de treballar.

Què ha fallat en aquell càlcul? Probablement, que Keynes no podia anticipar fins a quin punt la lògica del sistema econòmic prioritzaria la maximització del benefici per sobre de l'alliberament del temps. La tecnologia no s'ha orientat principalment a

retornar-nos hores de vida, sinó a capturar la nostra atenció. Els dispositius digitals, les plataformes socials i el flux constant d'informació ens mantenen permanentment connectats, disponibles i reactius. Així, el temps lliure —aquell espai que havia de créixer— ha estat progressivament colonitzat.

L'IMPACTE PERSONAL: DE LA FRAGMENTACIÓ AL «BURNOUT»

L'acceleració de què parlem no és només un fenomen abstracte, sinó que es tradueix en conseqüències molt concretes en la nostra vida quotidiana. Una de les més evidents és la fragmentació del temps. Els dies es converteixen en una successió de tasques, interrupcions i microactivitats que dificulten la concentració i trenquen la continuïtat.

→ La lluita per la sobirania del temps és una lluita transversal que connecta amb totes les altres reivindicacions de la classe obrera

Aquesta fragmentació acaba modelant la nostra manera de pensar, de llegir i fins i tot de relacionar-nos. Cada cop ens costa més sostenir l'atenció durant períodes llargs. El mateix mercat editorial ens fa de mirall: proliferen les novel·les breus, les narratives fragmentades o les novel·les gràfiques. No és només una tendència estètica, sinó l'expressió d'una nova ecologia de l'atenció, més dispersa i més vulnerable a la interrupció constant.

Quan aquesta lògica s'aplica a l'àmbit vital, la pressió es fa encara més evident. És especialment palpable en l'anomenada "generació sandvitx": persones de mitjana edat que hem de cuidar alhora els fills i els pares mentre intentem sostenir una trajectòria professional. En aquest context, el temps propi es dilueix completament entre responsabilitats creuades provocant-nos un desgast molt més profund encara.

Ni tan sols el lleure escapa d'aquesta dinàmica. Allò que hauria de ser un espai de descans i descompressió sovint es converteix en un altre àmbit de pressió. Les activitats es planifiquen, s'optimitzen i es comparteixen, i apareix el FOMO (*fear of missing out*), la por de perdre's alguna experiència. Així, el temps lliure queda també sotmès a la lògica de la productivitat: cal organitzar-lo, maximitzar-lo, aprofitar-lo fins a l'últim minut.

No és estrany, doncs, que la salut mental s'hagi convertit en un termòmetre clar d'aquesta situació. L'augment dels casos d'ansietat, estrès o *burnout* no es pot interpretar només en clau individual. No és que hi hagi més persones fràgils, sinó que vivim en un entorn que imposa ritmes profundament desajustats amb les nostres capacitats. La irritabilitat, la fatiga crònica o la sensació de no desconnectar mai no són anomalies, sinó respostes lògiques a un context que ens exigeix viure permanentment accelerats.

ENTRE EL JO I ELS ALTRES: TEMPS, COMPROMÍS I SOCIETAT

Tot i que sovint es presenta com un problema personal —“m'he d'organitzar millor”, “he de gestionar més bé el meu temps”—, la qüestió del temps té una dimensió profundament social i política. El sistema econòmic contemporani no només organitza la producció, sinó també el temps. Les jornades laborals, els horaris comercials i la disponibilitat constant configuren una estructura que condiona com vivim. El temps no es perd simplement; en molts casos, ens és expropiat.

Aquesta expropiació no és només material, sinó també simbòlica. Les expectatives vitals —què vol dir tenir èxit, què cal fer per ser feliç— no ens són pròpies. Sovint responen a una lògica consumista que associa benestar amb l'acumulació d'experiències, de béns o de reconeixement. Això genera una pressió constant per fer més, tenir més, ser més, i acaba configurant una relació amb el temps malaltissa i poc realista.

→ El repte és transitar de la societat de l'èxit material a la societat del benestar temporal

En aquest context, l'individualisme juga un paper clau. Les societats més individualistes tendeixen a funcionar a ritmes més ràpids perquè posen l'accent en l'assoliment personal, en la competència i en la rendibilització del temps. Cada moment ha de ser útil i productiu. Però aquesta lògica no és neutra: té conseqüències directes en la manera com ens vinculem amb els altres.

És aquí on emergeix un conflicte especialment revelador: el del temps dedicat als altres. La manca de temps no és només una qüestió d'agenda

personal, sinó que té implicacions directes en la qualitat dels nostres vincles i en el grau de compromís amb el món que ens envolta. Quan el temps escasseja se'n ressent el descans, però també la relació amb els altres.

➔ **Tot i que sovint es presenta com un problema personal, la qüestió del temps té una dimensió profundament social i política**

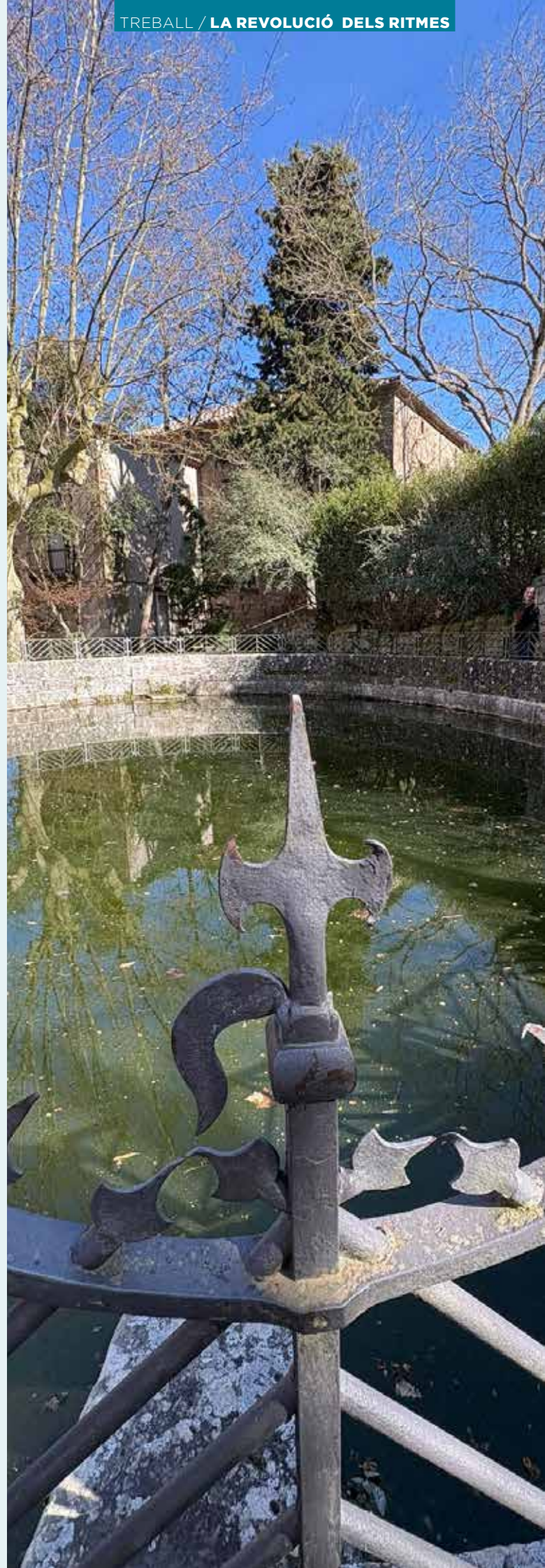
La família, les amistats, la comunitat o la participació cívica requereixen una matèria primera imprescindible: temps compartit. No hi ha vincles profunds sense presència, sense escolta, sense continuïtat. Però en una societat accelerada, aquest temps esdevé cada cop més difícil de sostenir. Les trobades es fan més esporàdiques, les converses més superficials, la disponibilitat més fràgil. No és que deixem de valorar els altres, sinó que ens costa traduir aquest valor en temps de dedicació.

Les conseqüències d'aquest desajust van més enllà de l'esfera privada. Quan no tenim temps es redueix la nostra capacitat de participar en la vida col·lectiva: associacions, voluntariat, espais comunitaris, implicació política. El compromís amb els altres demana una inversió temporal que sovint no podem assumir sense tensar encara més la corda, i la manca de temps s'acaba convertint també en una forma de desconexió social.

El més problemàtic és que aquesta situació tendeix a interpretar-se en clau moral. Qui no participa sembla desinteressat; qui no hi és, sembla absent per decisió pròpia. Però sovint no es tracta d'una manca de voluntat, sinó d'una manca de marge. El sistema de vida contemporani, amb els seus ritmes i exigències, dificulta estructuralment el compromís sostingut amb els altres.

Així es genera una paradoxa inquietant. En una època que exalta valors com la comunitat, la cura o la solidaritat, les condicions materials per exercir-los són cada cop més precàries. Donar temps als altres implica, sovint, treure-se'l d'un mateix —del descans, del silenci, del poc espai propi disponible—, i això converteix el compromís en una forma de sacrifici.

D'aquí sorgeix un dilema difícil d'eludir: per guanyar espais de respir personal, cal renunciar a la implicació col·lectiva? O, a l'inrevés, participar en la comunitat

implica sacrificar el poc temps propi disponible? Aquesta tensió posa de manifest una de les dificultats centrals dels nostres dies: la de conciliar el temps per a un mateix amb el temps per als altres en un sistema que afavoreix el rendiment individual.

LA PROPOSTA POLÍTICA I VITAL: RECUPERAR LA SOBIRANIA DEL TEMPS

Arribats a aquest punt, la pregunta esdevé inevitable: com podem trencar amb aquesta manera hegemònica de viure? Qui més qui menys ha intentat trobar-hi sortides individuals: millorar l'agenda, optimitzar rutines o, fins i tot, buscar refugi en la meditació. Són pegats que poden alleujar el símptoma, però resulten del tot insuficients si no ens atrevim a soscavar l'arrel del problema.

➔ En la “generació sandvitx” el temps propi es dilueix completament entre responsabilitats creuades provocant-nos un desgast molt més profund encara

Perquè el temps és, per sobre de tot, una qüestió política. Determinar com es distribueix, qui en disposa i en quines condicions s'habita implica una transformació que desborda l'esfera privada. La lluita per la sobirania del temps és una lluita transversal que connecta amb totes les altres reivindicacions de la classe obrera: no recuperarem la propietat de les nostres hores sense jornades laborals més curtes —treballar menys per treballar tots i viure millor—, sense una Renda Bàsica Universal que ens alliberi de la por a la misèria en reduir el ritme, o sense uns serveis públics de qualitat i un habitatge accessible que ens sostinguin.

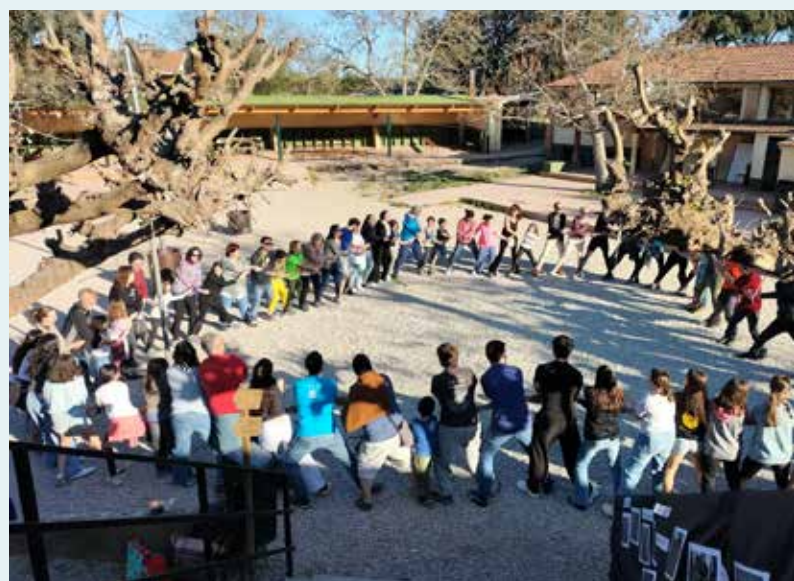
Tanmateix, la política no ho és tot; cal també una nova ètica vital i una sacsejada cultural profunda. Com recorda el psicòleg Daniel Gilbert, les activitats que realment ens aporten plenitud —conversar, fer esport, escoltar música o practicar sexe— no tenen preu, però sí que requereixen una condició: temps. El repte és transitar de la societat de l'èxit material a la societat del benestar temporal. Un model que reconegui els límits, que torni a dotar de valor la lentitud i que s'atreveixi a dir en veu alta que no tot s'ha de poder fer.

En aquest camí, també ens cal repensar com ens comuniquem. Les xarxes socials, tot i les seves potencialitats, sovint funcionen com a mecanismes de captura del temps. Ens mantenen connectats,

però no necessàriament vinculats. La pregunta és com volem comunicar-nos en el futur: amb més immediatesa o amb més profunditat?

SOM EL TEMPS QUE ENS QUEDA

Com escrivia José Manuel Caballero Bonald, “somos el tiempo que nos queda”. Aquesta frase, aparentment senzilla, ens recorda que recuperar el temps no és un caprici; és una condició indispensable per a la llibertat i per a la dignitat humana. És el moment de plantar cara i dir que la nostra vida no és una mercaderia, i que el nostre temps no és moneda de canvi. Reclamem el dret a la lentitud, al silenci i, sobretot, el dret a dedicar el nostre temps a allò que realment ens fa humans: la relació amb els altres i la construcció d'un món més just.

Les imatges corresponen a la darrera celebració de Pasqua de l'ACO.

SÓN NECESSARIS ELS MOVIMENTS OBRERS CRISTIANS A EUROPA I AL MÓN?

Anna Luque,
militant de l'ACO de la Zona del Vallès Occidental
i copresidenta del MTCE

Quan penso en la meva trajectòria dins la Pastoral Obrera i els meus compromisos, he d'anar als anys 80 quan el Josep Maria Domingo i el Gregori Manso ens van oferir la JOBAC, després la JOC, als adolescents i joves desorientats que vam aterrar a Badia, tots de cop i desarrelats, des dels nostres llocs d'origen. La descoberta de la Classe Obrera, de la Justícia Social, l'estimació als nostres barris i el compromís polític tenen les seves arrels en aquella època i sempre els estaré molt agraïda.

Ara fa gairebé dos anys que vaig ser escollida copresidenta del Moviment de Treballadors Cristians d'Europa (MTCE) i durant aquest temps he descobert l'àmplia realitat de moviments europeus que treballen per la Justícia Social i la dignitat de la Classe Obrera. He de reconèixer, i així ho he comentat amb molta gent de l'ACO, que com a militants d'un moviment de la Pastoral Obrera aquestes realitats a vegades ens queden lluny o més ben dit no en som coneixedors. I això crec que és

un dels objectius que hauríem d'assolir: conèixer la dimensió social d'aquests moviments i la seva lluita i reivindicació. Aquest esforç no és en va. Moltes vegades ens podem trobar sols en el nostre dia a dia o pensar que som molt pocs els qui ens mou el repte de la Doctrina Social de l'Església, evangelitzar el món obrer i lluitar conjuntament per l'objectiu de la Justícia Social a la nostra societat. Però no és així. Amb diferències, amb altres maneres de fer, però som uns quants i val molt la pena connectar-hi.

Anna Luque en la V Trobada dels Moviments Populars a Roma del 22 al 24 d'octubre de l'any passat

«Els moviments de Revisió de Vida basem la nostra acció en la revisió i creixement de la nostra fe i això ens impulsa a transformar la societat»

El MTCE és un moviment amb una àmplia trajectòria i potser ens hauríem de plantejar per què dins del nostre moviment no té més ressò.

Els moviments de Revisió de Vida tenim un tresor en

aquest mètode. A vegades no en som conscients, però quan coneixes altres moviments i les seves realitats veus que nosaltres basem la nostra acció en la revisió i creixement de la nostra fe i això ens impulsa a transformar la societat. A més, en el camí hi ha una altra transformació més íntima i profunda: la personal.

«Els drets laborals, la dignitat humana, el treball decent han d'estar presents, els hem d'exigir, els hem de lluitar»

Però, què passa quan aquesta riquesa transformadora queda relegada només al grup? Pot ser que perdem la visió global de la societat i no vegem que hi ha uns reptes importantíssims pendents, la transformació social global.

I és aquí on agafen importància els moviments cristians obrers d'Europa i els moviments cristians obrers mundials.

Aquests gairebé dos anys m'han donat una visió molt àmplia del que és la defensa dels drets dels treballadors arreu d'Europa. Torno a dir que moltes vegades creiem que estem sols davant d'aquestes lluites, però no és així. Sobretot, actualment, quan les situacions socials i polítiques d'arreu del món ens fan pensar que els drets humans i socials, aconseguits durant dècades, estan en perill i quan veiem que els valors democràtics són menystinguts i poc valorats. Actualment sembla que els drets laborals i humans no són prioritaris davant d'egos personalistes i objectius

econòmics agressius que busquen la major riquesa d'uns quants a canvi de la pobresa i marginació de molts. Heretem uns Drets Humans i una Llei Internacional que buscaven que no tornés a passar res del que havia passat durant la Segona Guerra Mundial. Actualment tot es desdibuixa.

I és per això que és ara quan els moviments cristians obrers tenen un protagonisme i importància vital: els drets laborals, la dignitat humana, el treball decent han d'estar presents, els hem d'exigir, els hem de lluitar. Per tant, els nostres moviments han d'estar oberts a totes aquestes realitats i fer arribar les nostres propostes i reflexions a altres moviments que estan en la mateixa lluita que nosaltres, ser presents i coordinar-nos davant dels nous desafiaments per poder donar respostes conjuntes i compartides.

També vull transmetre-us la meva admiració al Moviment Mundial de Treballadors Cristians (MMTC). Si la nostra feina a vegades és complexa pels diferents tarannàs

que conformem Europa, imagineu el treball immens que comporta coordinar i treballar pels drets dels treballadors i treballadores, amb la seva àmplia diversitat, de països d'arreu del món, amb les seves cultures, tradicions i maneres de fer i, moltes vegades, amb el paper de la dona encara marginat.

Durant aquest temps hem fet diferents seminaris en què s'han plantejat aquests aspectes de gènere, de cura de la Casa Comuna i dels reptes de les noves tecnologies envers el treball. Hem de seguir fent via i aprofundir en els aspectes que evidencien que encara ens queda molta feina, però que hi ha moltes ganes i molt Esperit entre nosaltres.

I com ja sabeu alguns que soc una enamorada de la música, acabaré amb una cançó, aquella que deia: "Lluitem pel nostre demà, volem una vida més digna, el món haurem de canviar, portar l'esperança ben endintre!"

Que l'Esperit de la Pasqua ens ajudi i ens empenyi a aconseguir-ho!

Anna Luque en la V Trobada dels Moviments Populars a Roma del 22 al 24 d'octubre passats on va participar en la seva qualitat de copresidenta del Moviment de Treballadors Cristians d'Europa.

CINQUANTA ANYS DE L'ORDENACIÓ D'UNA GENERACIÓ DE CAPELLANS EXCEPCIONAL

Per: Quim Cervera i Duran

EN L'AVINENTESA DE LES CELEBRACIONS D'AQUESTS CINQUANTENARIS, FEM UN REPÀS DEL CONTEXT HISTÒRIC I SOCIAL EN QUÈ VAN CRÉIXER AQUESTS PREVERES I COM S'HA CONSOLIDAT EL SEU COMPROMÍS AMB ELS MOVIMENTS APOSTÒLICS

Entre el 1974 i el 1977 –ha fet cinquanta anys– es van ordenar onze capellans del curs de davant meu: Josep M. Fisa, Jaume Grané, Joan-Enric Vives, Xavier Morlans, Pep Soler, Josep M. Puxan, Xavier Aróztegui, Anton Roca, Xosé Miguélez, Xavier Castrillo i Francesc Segalés; quatre del meu curs: Josep Oca, Ignasi Marqués, Josep Lligadas i un servidor; i tres del curs de darrere el meu: Josep M. Jubany, Gregori Manso i Gener Martí; i un d'uns quants cursos anteriors: Manel Valls. Tres, de tota aquesta colla, han traspassat: Pep Soler, Josep M. Puxan i Ignasi Marqués; i cinc hem deixat el ministeri en diferents moments i per diverses motivacions: Xavier Castrillo, Francesc Segalés, Josep Lligadas, Gener Martí i un servidor.

Quan teníem entre catorze i setze anys, del 9 a l'11 de març de l'any 1966 hi va haver la Caputxinada al convent dels caputxins de Sarrià, per a la constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona (SDEUB). L'11 de maig del mateix any hi va haver la manifestació d'uns cent trenta capellans ensotanats davant de la Jefatura Superior de Policia de la Via Laietana, que va acabar amb una brutal intervenció policial. Fou motivada perquè un estudiant comunista i dirigent del SDEUB, Joaquim Boix, detingut per la policia, va ser torturat. Força cristians, arran de la celebració del Concili Vaticà II (convocat pel gran papa bo Joan XXIII, celebrat del 1962 al 1965), cada cop més accentuaven el

seu compromís social i polític i prengueren iniciatives cada cop més antifranquistes.

Tots aquests fets, en ple postconcili Vaticà II, juntament amb el Maig del 1968, amb el moviment cultural de la Nova Cançó, del Grup de Folk, de les misses amb guitarres i les eucaristies a les cases, ens van influir en una manera d'entendre la vida, la societat i l'Església i, en concret, el servei a la comunitat cristiana com a capellans. Més endavant hi va haver el procés de Burgos, un consell de guerra que va jutjar, del 3 al 9 de desembre del 1970, setze persones acusades de pertànyer a ETA. Molts participàrem a les assemblees informatives sobre aquest procés a la parròquia de Sant Josep Oriol.

La Caputxinada de 1966 va significar un punt d'inflexió en el moviment estudiantil amb més de 430 persones del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona al convent dels caputxins de Sarrià, que va ser encerclat durant dos dies per la policia / Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans.

EL SEMINARI, UNA CAIXA DE RESSONÀNCIA DE L'AGITACIÓ UNIVERSITÀRIA I OBRERA

Al seminari major teníem un equip de capellans responsables (Ramon Torrella, Joan-Antoni Ventosa, Ramon Prat, Josep Breu, Martí Canal, Jaume Serrano, Josep Hortet, Joan Guiteras, Francesc Vergés) molt convençuts del Concili Vaticà II, que seguien la metodologia de la revisió de vida apresada a la JOC (Joventut Obrera Cristiana) i seguint la tradició de la Federació de Joves Cristians dels anys trenta. Els capellans obrers, els consiliaris de la JOC, de l'ACO (Acció Catòlica Obrera) i de la GOAC (Germandat Obrera d'Acció catòlica), del MUEC (Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians), de la JAC (Joventut Agrícola Cristiana), de l'escoltisme, van ser per a tots nosaltres uns veritables i constants referents. També inaugurarem la Facultat de Teologia de Catalunya el 7 de març de 1968, amb professors del mateix tarannà.

Durant els anys de seminari, doncs, seguíem el que passava al país, com foren els estats d'excepció del 1967, 1968 i 1969 en resposta a la forta agitació universitària i obrera. Al seminari, llavors se'ns informava d'aquestes repressions. Estàvem al cas de les vagues a la Universitat

que repercutien en el seminari, on sense perdre classes, convocàvem assemblees en solidaritat amb el moviment sociopolític dels estudiants i de la classe obrera. Anàvem a cercar les octavetes clandestines al barri de l'Almeda, a Cornellà de Llobregat, al carrer Lincoln de Barcelona, on mossèn Oleguer Bellavista i les filipenses tenien multicopistes i imprimien els informes de les reivindicacions obreres, democràtiques, catalanistes i antifranquistes.

Els capellans obrers i els consiliaris dels moviments especialitzats van ser per a tots nosaltres uns veritables i constants referents

Vam viure una vaga de fam de tres capellans al mateix seminari. Cada diumenge al vespre quan entràvem al seminari després del cap de setmana d'estar amb la família i col·laborar en alguna parròquia, esperàvem les notícies del que havia passat a les parròquies obreres de Terrassa, punta de llança de l'església antifranquista i obrera, amb els capellans Joan Rofes,

Joaquim Garrit, Agustí Daura i Damià Sánchez Bustamante. El 1966 vam viure la campanya "Volem bisbes catalans" arran del nomenament de monsenyor Marcelo González com a arquebisbe coadjutor de Barcelona, amb dret a successió.

Ens interessàrem pel naixement de l'Assemblea de Catalunya (1971-1977), que agrupava l'oposició catalana política i social contra la Dictadura. A la parròquia del Crist Rei, on força de nosaltres vivíem a la residència del seminari sobre la rectoria de la parròquia, recordem que el 1971 es va fer un primer intent de constitució de l'Assemblea de Catalunya. La plaça estava plena de policia. Al final es va constituir el 7 de novembre de 1971 a la parròquia de Sant Agustí. Allí s'hi van trobar unes tres-centes persones de la gran majoria de partits, sindicats i organitzacions socials del país. El 28 d'octubre de 1973, precisament durant una reunió d'aquest organisme, la policia va entrar a la parròquia de Santa Maria Mitjancera i van aconseguir detenir 113 dels participants. Entre els anys 60 i 70, l'escolapi Lluís M. Xirinacs va fer cinc vagues de fam i el règim franquista el va empresonar dues vegades (1972 i 1974-75). Es va

estar a peu dret davant la porta de la presó Model de Barcelona dotze hores cada dia durant un any i nou mesos, fins que no es va aprovar la llei de l'amnistia.

El 1975 –any que es van ordenar de capellans força dels esmentats anteriorment– mor el dictador (20 de novembre) i l'1 i 8 de febrer del 1976 –any de més ordenacions– es produeixen les manifestacions per la Llibertat, Amnistia i Estatut d'autonomia, les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, celebrades del 27 al 30 de maig de 1976 al Paraninf de la Universitat de Barcelona i apareix el diari *AVUI* (23 abril 1976). Més endavant es convoquen l'Assemblea de Preveres el 1977 i posteriorment l'Assemblea Diocesana de Barcelona del 1979-1981, en les

La combinació brillant de la nostra joventut i la primavera política i eclesial ha marcat la nostra generació quant a vincular el servei eclesial amb la implicació sociopolítica i cultural

quals vam participar activament.

CAPELLANS JOVES QUE VIUEN LA PRIMAVERA POLÍTICA I ECLESIAL

He exposat tot aquest context per mostrar que la nostra primavera de la vida (dels setze als vint-i-cinc anys) ens va coincidir amb la primavera política d'Espanya i en especial de Catalunya (tardofranquisme i transició “democràtica”) i amb la primavera eclesial (postconcili, recuperació

dels moviments especialitzats d'acció catòlica i renovació en les parròquies populars). Aquesta brillant combinació ha marcat la nostra generació quant a vincular el servei eclesial amb la implicació sociopolítica i cultural, en plena edat dels somnis i les utopies. Aquesta pot ser la causa, també, que hàgim hagut de reaprendre la, potser, insuficient adaptació als temps posteriors, de fer un dol davant d'èpoques diferents, en la nostra maduresa, i en tenir una percepció de temps més foscos (“No, companys, no és això”, del Lluís Llach).

Els responsables del seminari van encertar d'enviar-nos a fer “pràctiques” a parròquies de barris populars o a pobles de l'àrea metropolitana de Barcelona. En elles, amb bona estratègia pastoral, com a joves, ens vam dedicar als joves, i així es van recuperar els moviments especialitzats d'Acció Catòlica. En aquestes parròquies ens ordenaven de diaques i de capellans, en unes celebracions plenes de joves, ben acollides i molt viscudes per la comunitat parroquial i de les quals tenim un il·luminat record. Vam saber combinar la vida parroquial

amb la vida del moviment juvenil de revisió de vida.

Un cop ordenats vam viure molts intents de renovació eclesial, com el fet que el 1985 alguns de nosaltres, amb altres cristians, vam convocar l'exitosa iniciativa del Fòrum Vida i Evangeli, que va aplegar la “tribu” d'un cristianisme postconciliar d'alliberament. El mateix any els bisbes de Catalunya van publicar l'important document *Arrels cristianes de Catalunya* (desembre del 1985). Vam tenir una certa expectativa amb el Concili Tarraconense (del 21 de gener al 4 de juny del 1995, amb molta preparació i participació prèvies), però moltes de les conclusions, fins i tot les que els mateixos bisbes van decidir com a vinculants, després no es van portar a terme.

Vam patir l'estil del nou bisbe Ricard Maria Carles (arquebisbe de Barcelona del 1990 al 2004), i la decisió de dividir la diòcesi de Barcelona. Vam haver d'esperar el nou bisbe de Roma, Francesc, per a sentir-nos acompanyats en el nostre estil pastoral. De totes maneres, si aquest era el nostre sentiment més generalitzat respecte a les altes

La campanya “Volem bisbes catalans”, de 1966, arran del nomenament de monsenyor Marcelo González com a arquebisbe coadjutor de Barcelona.

esferes eclesials, havíem après, ja al seminari, que havíem de posar l'accent en el nostre servei de consiliaris de grups que relacionen la fe i la vida, en els moviments d'Acció Catòlica, i en la vida de la comunitat parroquial que fou i és el que ens ha donat vida i sentit al nostre ser capellà. I ens en sentim satisfets.

LES TASQUES SERVEI DE CAPELLÀ I CONSILIARI

Les paraules de Josep Lligadas reflecteixen bé el sentiment generacional de tota aquesta colla de capellans amics: “La tasca de capellà em va omplir molt, i la vaig viure molt de gust. Això d'ajudar a fer Església, d'ajudar a fer comunitat cristiana, realment la vaig experimentar com un do molt valuós. I m'ha deixat dintre l'ànima molts rostres, molts noms, moltes històries, que continuen vius en mi. O sigui que estic agraïdíssim a Déu i a tota la gent que em va acompanyar en aquest trajecte. I també estic molt agraït a Déu i a totes les persones que ens han acompanyat fins ara en aquesta altra etapa. Que he viscut, i hem viscut, també amb la fe molt present en les nostres vides, i amb moltes ganes

de transmetre-la i ajudar-la a viure... I penso que la tasca de capellà, la tasca de dedicació més específica a la potenciació de la vida eclesial i de la comunitat cristiana, continua sent una tasca fonamental, a la qual convé que un bon nombre de gent hi dediqui els seus esforços” (CatalunyaReligió.cat, el 16 de març de 2026).

Força de nosaltres som o hem estat consiliaris de la JOC-JOBAC i després de l'ACO. En la jornada de consiliaris de l'ACO del 7 de març del 2026, es va concloure el següent: “...que és necessari el reconeixement del ministeri eclesial d'acompanyant espiritual o consiliari, pensant sobretot a promoure aquest servei entre el laïcat...”. I el ponent Jaume Fontbona sobre el servei de consiliaris va dir –i ens hi identifiquem– el que ens ha definit, com “ser consiliaris” (juntament amb laïques i laics) més que en el “fer de consiliaris”: “Si es diu ministeri –el de consiliari– és perquè és un servei. I és espiritual perquè és un do rebut de l'Esperit (vocació) al servei de l'evangelització i de l'edificació de l'Església. En un espai-temps concret, l'Església fa el camí de Jesús cap al Regne del Pare...”.

En l'article citat, Josep Lligadas diu: “Aquests cinquanta anys han canviat moltíssimes coses. I per això, caldria que també fos diferent l'organització de l'Església i la tasca concreta de conductor... de la comunitat. Molts homes i dones, i tant cèlbes com casats, estan capacitats per a dur-la a terme. I estaria molt bé un canvi de la mentalitat eclesial que tant li costa trencar inèrcies. Estem desaprofitant moltes forces que podrien ajudar a fer florir una Església amb més riquesa, amb més frescor, amb més ganes”.

Els responsables del seminari van encertar d'enviar-nos a fer “pràctiques” a parròquies de barris populars o a pobles de l'àrea metropolitana de Barcelona

En tots aquests anys passats ens hem anat ressituant. Jo diria que tant els capellans que continuen el seu ministeri com els que ho hem deixat ens hem anat sentint cada cop més prevete, que vol dir ancià. Som ancians per l'edat, per l'experiència de la vida (75-77 anys) i pel temps d'exercici del servei a la comunitat eclesial. Podem aportar l'experiència de l'acompanyament, dedicar més temps a la relació personal, si ens demanen assessorament o consell donar-lo sense esperar que el segueixin, a formar part d'un grup més com un igual, i així acceptar lliçons d'humilitat, i hem anat aprenent a treballar en equip. Tot això, podem dir que ens fa feliços i de tot això en donem gràcies a Déu, que intentem descobrir-lo i cercar-lo, cada dia, entre els fets, els grups i les persones.

Recés de l'ACO del 2025 a Sant Pau del Camp.

MANTENIU-VOS EN EL MEU AMOR

Per Maria Rallo Amat, Carmelita missionera

“La glòria del meu Pare és que doneu molt de fruit i sigueu deixebles meus. Tal com el Pare m’estima, també jo us estimo a vosaltres. Manteniu-vos en el meu amor” (Jn 15,8-9)

Són paraules de Jesús en els seus últims moments, a l’últim sopar, amb els seus, sembla que és un moment per dir coses importants, d’aquestes que romanen en la memòria dels qui es queden i defineixen, des del més profund, el qui se’n va. **Són paraules de la identitat de Jesús, el defineixen com a persona.**

Pot ser interessant relacionar-les amb altres paraules identitàries per a l’ACO: “*apassionats* per fer el bé”. Apassionats, em resulta curiosa aquesta traducció concreta

i diferent de la d’altres bíblies: *dedicats* a fer el bé, *decidits* a fer el bé, fins i tot *obstinats* a fer el bé... Sembla que tots aquests altres adjectius tenen a veure amb una acció cap enfora; en canvi, quan diem *apassionats*, sembla que ha de ser una cosa que neix de dins. És aquesta passió, entusiasme i desig profund, nascuts d’un cor que ha passat per la passió, mort i resurrecció de Jesús. Aquest cor que ara viu convençut d’un compromís no d’aparador, sinó realment “apassionat per fer

el bé”. Per tant, no és una cosa temporal o momentània, sinó definitiva, constitutiva i identitària. **És el que defineix el cristià compromès amb el món en què viu, la qual cosa el fa ser qui és.**

Així, doncs, això de donar fruit abundant pot ser que tingui més a veure amb el *ser*, que amb el *fer*... És més, el text evangèlic continua així: *sereu* deixebles meus...

Les coses que ens defineixen són aquelles que conreem, que vivim habitualment, amb aquest

o aquell tarannà, de manera més o menys natural o espontània: cuidar amb paciència i afecte un marit amb alzheimer; rebre un tractament de càncer de forma confiada, dòcil i esperançada; parlar amb amabilitat tant com puguem, sense buscar el conflicte continu sinó més aviat generant comunió, fent de mitjancers si s'escau; participar en una marxa per la dona, o per la pau; somriure al veí o saludar-lo...

Les nostres rutines ens defineixen, com van definir Jesús, el Fill Estimat. Ell ens convida a mantenir-nos en el seu amor. Quan sentim el cansament, la fragilitat, el tedi o la desesperança, Ell ens diu: “Tal com el Pare m’estima, també jo us estimo a vosaltres. Manteniu-vos en el meu amor”. Potser no com un pollet sota les ales de la mare (o potser sí: cal tant de vegades!), encara que avui m’imagino aquesta invitació

de Jesús a mantenir-nos, més com aquest *home* que *sembla la llavor a la terra: tant si dorm com si està despert, de nit i de dia, la llavor germina i creix, sense que ell sàpiga com* (Mc 4,26-29), o potser també com aquest noieta que s’acosta a Jesús amb cinc pans i dos peixos i confia que Ell els multiplicarà (Jn 6,9)..., però també pot ser aquest mantenir-se, com el del prevere que, tenint dificultats vocacionals, celebra l’Eucaristia cada dia amb fidelitat i sentit d’Església; com es manté un matrimoni migrant vivint en una habitació amb els fills, confiant que ells viuran temps millors; com es manté una àvia portant a catequesi els nets; o com es manté aquests dies el Papa, clamant per la pau.

I una última pista que ens ofereix aquest text identitari de Jesús a l’hora de donar fruit: **el que mou la seva vida i el seu lliurament,**

el que mou també la nostra vida, és l’amor: “Tal com el Pare m’estima, també jo us estimo a vosaltres. Manteniu-vos en el meu amor”. És des de l’amor rebut del Pare que Ell estima. Així ens va estimar, fins a donar-se del tot, des de la delicadesa, la proximitat, les ganes de perdonar, alliberar, posar-se al costat dels més pobres, de les dones, dels nens...

Se m’acut que cada persona estima com ha après a ser estimada. Jesús va percebre així l’amor del Pare, però és que resulta que aquest Pare és seu i és nostre, i ens estima així a tots..., potser aquest donar fruit abundant ens podria portar, des del quotidià, a intentar **que la gent descobreixi aquest amor tan gran amb què Déu ens estima, perquè tots, tots, tots, en les rutines de cada dia, puguem mantenir-nos en el seu amor.** ■

Seguir Jesucrist de prop

Coneguem els laics del Pradó en l'any del bicentenari del naixement del beat Chevrier

Ana María Giménez i David Masobro

Grup de laics del Pradó de Barcelona, juntament amb Mn. Gaietà Casacuberta (ja difunt).

Aquest any els pradosians i pradosianes celebrem el bicentenari del naixement d'Antoine Chevrier, bon sacerdot, amic i evangelitzador dels més pobres i del món obrer. Aquest pot ser un bon moment, tal com ens heu demanat els amics de *Salillum*, per fer una reflexió sobre el nostre camí com a pradosians. Un camí que va començar fa més de deu anys. Voldríem explicar-vos els trets fonamentals del nostre compromís amb el Pradó. Aquesta espiritualitat ens ha ajudat a conèixer més Jesús, a estimar-lo i a seguir-lo més de prop. Ens agradaria compartir algunes eines que ens han ajudat a fer camí amb el Pradó.

1. LA FIDELITAT A LES REUNIONS MENSUALS

El grup de laics del Pradó ens reunim un cop al mes. Ho fem en línia, ja que els membres de la nostra petita comunitat són de procedències diverses. Fins i tot hi ha qui es connecta a la reunió des de França!

Sempre comencem la reunió amb una senzilla pregària que prepara un dels membres del grup. Llegim un text de l'Evangelí i algun fragment dels escrits del pare Chevrier. Sempre hi ha algun moment per compartir com ha anat aquell mes, per posar en comú les nostres alegries, tristeses i esperances.

En les nostres reunions sempre està molt present la Paraula de Déu. La Paraula és la llum que guia els nostres passos. Llum enmig de la foscor

Les trobades les organitza i coordina la Pim Queralt, membre de l'Institut Femení del Pradó, que ens ha acompanyat amb constància i delicadesa tots aquests anys.

En les nostres reunions sempre està molt present la Paraula de Déu. La Paraula és la llum que guia els nostres passos. Llum enmig de la foscor. Ens dona forces per continuar sent fidels al nostre compromís, és una medicina que guareix les nostres ferides. Durant la reunió fem sovint algun Estudi d'Evangelí en grup, que ens enriqueix i ens

dona forces en el nostre camí pradosià.

El pare Chevrier destaca la importància d'acostar-nos amb fe a l'Evangelí amb aquestes paraules: "Quan anem pel carrer, així que veiem una casa bonica, ens la mirem tot passant i diem: 'Una casa de bon veure'; només hem vist l'exterior, no hem vist el condicionament interior, la bellesa, les comoditats... Passem i, bo i mirant-nos-la, diem: 'És maca', i ja està! Si hi entrem, però, així que anem visitant cada planta, cada estança, n'admirem l'ordre, la bellesa interior, l'arranjament perfecte. Semblantment amb l'Evangelí [...] Per conèixer l'Evangelí, cal entrar-hi, veure'n els detalls i posar en pràctica tot allò que trobem; i només posar-hi els peus, en començar a estudiar-ne els detalls, ens adonarem, tot seguit, com n'és, de bella, d'espaiosa, aquesta casa. És veritablement la casa de Saviesa" (*Veritable deixeble*, p. 516).

2. LES TROBADES FRATERNES

Cada any fem dues o tres trobades amb tot el grup. De vegades també ve algun laic de la resta d'Espanya. Normalment quedem en alguna parròquia de Barcelona on hi treballa algun capellà pradosià. Són moments especials en què ens veiem cara a cara, ens animem mútuament, gaudim d'una estona de recés espiritual o compartim algun Estudi d'Evangelí en grup. També hi participen els responsables del Pradó d'Espanya, als quals volem donar les gràcies pel seu acompanyament i la seva disponibilitat.

3. LA COMUNITAT ESPIRITUAL

Tots aquests anys ens hem sentit molt a gust amb tots els membres del Pradó. Amb ells compartim la vida i tractem de conèixer i viure el carisma del pare Chevrier. En aquest escrit voldria destacar dos membres del nostre grup.

La primera és l'Anna Maria Mutgé. Una dona amable, franca i treballadora, molt vinculada als més vulnerables. Ens va deixar fa uns mesos. La tenim molt present a cada reunió i estic segur que des de la Casa del Pare continua assistint a les nostres reunions i prega per nosaltres.

La segona és la Mireia. Aquest curs va fer el compromís amb el Pradó. És la companya que es connecta des de França. Fa una gran tasca amb els joves del món obrer. Ens ajuden molt les seves intervencions al grup: clares, senzilles, amarades de la bona nova de l'Evangelí.

Durant la nostra vida de cada dia intentem portar a la vida el carisma del pare Chevrier, el seu amor pels més vulnerables i l'amor per la Paraula de Déu

També voldríem dedicar unes paraules a tots els preveres del Pradó que han estat amb nosaltres tots aquests anys. Hem compartit moments molt especials durant la trobada en què ens apleguem tots cada desembre com una veritable família espiritual.

4. ELS NOSTRES PETITS COMPROMISOS

Durant la nostra vida de cada dia intentem portar a la vida el carisma del pare Chevrier, el seu amor pels més vulnerables i l'amor per la Paraula de Déu.

Tenim una nena de set anys que ara mateix ens omple la vida de felicitat i ocupa la major part del nostre temps. La Teresa ens fa viure les boniques paraules de Jesús a l'Evangelí: "Qui és el més important en el Regne del cel? Jesús va cridar un infant, el posà enmig d'ells i digué: 'En veritat us ho dic: si no canvieu i us feu com els infants, no entrareu pas al Regne del cel. Així doncs, el qui es faci petit com aquest infant és el més important en el Regne del cel. I qui acull un infant com aquest en nom meu, a mi m'acull'" (Mt 18, 1-5). Certament, la nostra filla amb la seva senzillesa, és un gran testimoni de l'Evangelí dels més petits. I, encara que estigui jugant, també assisteix a les nostres trobades del Pradó. Tots la considerem una "petita pradosiana".

El nostre segon compromís són els nostres pares ja grans. El meu pare té Alzheimer des de fa alguns anys i viu en una residència. Ja fa més d'un any que no em coneix, que no entenc el que em diu i que no m'entén quan li parlo. Malgrat tot, estic segur que sent la meua presència i els gestos d'afecte de tota la nostra família. Ens diuen les auxiliars que el cuiden que sempre està cantant i que, malgrat tot, manté el bon humor. La meua mare està més bé, encara que recuperant-se d'una caiguda en què es

Pelegrinatge de laics, sacerdots i simpatitzants del Pradó a Lió l'agost del 2023. El fons és el mural de Saint Fons on hi ha escrit de fons la síntesi dels ensenyaments del P. Chevrier.

va trencar el fèmur. La mare de l'Ana Maria té encara molta vitalitat i acostuma a anar a ballar amb alguns amics i va cada dia a un centre de dia on es troba molt a gust. Donem gràcies a Déu pel testimoni d'aquells que ens han donat la vida, que s'han desgastat cada dia per nosaltres amb tendresa i coratge.

Mirem de ser testimonis de la bona nova de l'Evangeli en el món laboral sovint tan individualista i on costa tant conciliar la vida laboral i familiar

En el dia a dia també tractem de viure el compromís del Pradó a la feina. Mirem de ser testimonis de la bona nova de l'Evangeli en el món laboral sovint tan individualista i on costa tant conciliar la vida laboral i familiar. Tenim a la nostra pregària totes aquelles persones amb qui compartim tantes hores a la feina. Mirem de donar testimoni entre els veïns i les persones que veiem cada dia al carrer, especialment els

més pobres i vulnerables. Ells són els preferits de Déu, o com deia el papa Francesc, són "els porters del cel".

Voldríem acabar aquest escrit amb unes senzilles paraules:

Senyor meu i Déu meu, et donem gràcies per tot el que has fet per nosaltres, per acceptar-nos com a humils deixebles. Et volem servir millor cada dia.

Gràcies per donar-nos la teva Paraula, ens dona vida i alegria.

Gràcies per donar-nos la teva mare, Maria. Ella sempre és al nostre costat i ens ensenya a meditar la Paraula i a fer-la vida.

Gràcies pel pare Chevrier i per tantes persones del Pradó que ens han acompanyat aquests anys.

Et demanem forces per continuar endavant en aquesta vida.

Mateix pelegrinatge a Lió l'agost del 2023.

FINA FAIDELLA: LA FE COM A RESPOSTA A LA VIDA

**UN CAMÍ DE COMPROMÍS FAMILIAR,
SOCIAL I AMB L'ACO**

Per Elvira Aliaga González-Albo

A la fotografia de l'esquerra, la Fina amb el grup Sant Genís. Una foto d'"abans-d'ahir", com diu ella.

A la fotografia de la dreta, la Fina en una de les seves "militàncies" dels seus compromisos.

Fina amb alguns militants de la diòcesi de Còrdova a l'XI Consell de Begues, el maig del 2017.

Fina Faidella és una persona que ha tingut un recorregut de vida marcat per una fe sòlida que l'ha guiat al llarg dels anys i vers un compromís constant cap als altres. Té 86 anys, és infermera jubilada i, mirant enrere, reconeix que molts dels reptes que ha assumit no els va buscar, sinó que se li van presentar com crides a les quals va decidir respondre.

Orgullosa de ser filla del barri del Poblenou, d'origen obrer tèxtil, va començar a treballar molt jove en una fàbrica i allí va ser on una companya la va convidar un dia a anar a una reunió en la qual parlaven dels problemes que tenien les aprenentes. Aquella reunió de noies joves va ser el germen d'un grup de la JOC. La Fina tenia quinze anys i era el seu primer acostament a la fe.

La seva vida ha estat lligada a la història de l'ACO. Ha format part de diferents grups: primer el de la Sagrera —un grup de matrimonis al qual va arribar perquè el seu marit, en Josep, tenia el contacte —, després el del Congrés, i

finalment el de Sant Genís, del qual fa gairebé quaranta anys que forma part. A més, des de mitjan anys 90 acompanya com a consiliària el grup Sense Nom, de la Zona Nord de Barcelona. També ha estat presidenta del moviment, en els primers anys 90.

fe, i que forma part d'aquestes respostes a situacions que la vida els va anar posant davant. A casa de la Fina també van viure-hi un temps els pares, en fer-se grans va caldre cuidar-los. La seva llar ha estat oberta a persones que, durant algunes temporades, van necessitar un lloc on estar mentre passaven situacions difícils.

La seva llar ha estat oberta a persones que, durant algunes temporades, van necessitar un lloc on estar mentre passaven situacions difícils

Moltes de les responsabilitats que la Fina ha assumit no formaven part d'un pla previ: "Es presentaven i deia que sí". Així va ocórrer amb el servei de consiliària, que mai havia imaginat per a ella, i també amb l'acompanyament al grup de Còrdova.

ESCOLTAR LA VIDA, RESPONDRE AMB SENZILLESA

La Fina té una profunda convicció: "Déu parla en la vida concreta; l'important és saber escoltar la vida i el que et demana". No es tracta de buscar grans coses, sinó d'estar atenta al que arriba i acollir-ho.

En aquest camí, el seu marit Josep, ha estat el seu company de vida, de compromisos i de fe. Han estat un equip fins que va morir fa uns anys.

La seva vida familiar ha estat intensa i plena: cinc fills, dos d'ells adoptats, que per circumstàncies familiars van passar de ser nebots a ser fills. Una decisió que van assumir com a parella, des de la responsabilitat i també des de la

Un moment significatiu en el seu camí de fe el va viure ja d'adulta, en un recés. Allí va descobrir alguna cosa que li va canviar la mirada: els seus pares, que no eren creients, havien viscut profundament l'Evangeli a través de les seves obres. Aquest reconeixement li va fer comprendre que la fe no sempre s'expressa de manera explícita, però sí que pot estar molt present en la vida.

La Fina té una profunda convicció: "Déu parla en la vida concreta; l'important és saber escoltar la vida i el que et demana"

LA REVISIÓ DE VIDA, ESPAI DE VERITAT

Des d'aquells primers temps a la JOC, al llarg dels anys, la revisió de vida ha estat una

eina fonamental. Amb el seu grup de Sant Genís comparteix experiències, preocupacions i etapes vitals similars: "Ens entenem perquè som de la mateixa generació i vivim coses semblants". Amb el grup que acompanya com a consiliària el seu paper és un altre. Allí cuida, escolta i s'obre a altres realitats; el contacte amb persones més joves l'ajuda a mantenir-se oberta i en camí.

Recorda especialment una decisió important, viscuda al costat d'en Josep: l'adopció de dos dels seus fills. Una decisió que també es va prendre en una revisió de vida.

SERVIR DES D'ALLÀ ON SOM

El servei ha estat una constant en la vida de la Fina, però sempre viscut des de la naturalitat. Quan va assumir responsabilitats

superiors, com la presidència o l'acompanyament de grups, ho va fer sense sentir-se especialment preparada, però confiant en el procés i en les persones que tenia al voltant. En aquell moment, el curs de consiliari o consiliària durava quatre anys, tant com un grau universitari avui dia!

Des d'aquells primers temps a la JOC, al llarg dels anys, la revisió de vida ha estat una eina fonamental

Compaginar aquests compromisos amb una vida familiar tan plena no va ser fàcil. "Dormia poc i aprofitava molt el temps", recorda. En aquest equilibri, el suport del seu grup va ser clau, especialment el de Sant Genís, que ha estat per a ella un espai de sustentació i referència.

Avui, aquesta manera de respondre a la vida pren altres formes. Algunes persones del seu grup són ja grans, viuen en residències o ben poc poden sortir. La Fina els visita, continua acompanyant, hi manté el vincle. També continua col·laborant econòmicament amb causes amb les quals s'ha compromès

durant anys. I pot continuar fent moltes d'aquestes coses gràcies al suport dels seus fills.

Amb els anys, ha hagut d'aprendre a adaptar-se als canvis i a les limitacions. "No podem fer sempre tot el que voldríem". Però això no significa deixar de respondre, sinó fer-ho d'una altra

manera, des del que cada moment permet. Per a la Fina la vida està plena de crides. Algunes arriben amb força, unes altres gairebé sense fer soroll. I l'important no és tant preveure-les com saber reconèixer-les i respondre-hi. Aquí, en aquesta escolta i en aquest "sí" sostingut en el temps s'ha anat construint el seu camí.

FINA, LA NOSTRA CONSILIÀRIA: UNA MANERA D'ACOMPANYAR I DE FER GRUP

La Fina té una profunda fe arrelada en la vida quotidiana, que viu amb calma, respecte i una mirada plena de profunditat. És una persona acollidora, oberta a les opinions dels altres i amb una actitud clarament inclusiva, sempre atenta a les persones més senzilles, com feia Jesús. Coneix tan bé l'Evangeli que

sap atansar-lo a la nostra vida i ens ajuda a reconèixer la presència de l'Esperit en el que vivim cada dia.

Ella ens acompanya d'una manera que fa que unim vida i fe amb naturalitat. En les oracions i revisions de vida acull el que sorgeix i ajuda a situar-ho amb sentit, convidant a aturar-

se, reflexionar i també a fer el pas a l'acció. Cuida molt cada persona, amb gestos senzills però significatius, com anotar els noms que van sortint en les revisions per a fer-los presents. Al seu costat aprenem a mirar amb esperança i a viure la fe de manera pròxima i compromesa.

La Fina i el grup Sense Nom (de La Sagrera), del qual és consiliària

APROFITAR ALLÒ QUE EL SISTEMA DESCARTA

Joan Manel Mayordomo. Fotos: Espigoladors

La Fundació Espigoladors i el projecte Es-Imperfect transformen excedents alimentaris en oportunitats socials, laborals i ambientals, qüestionen la lògica del malbaratament i reivindiquen una altra manera de produir i consumir

Cada any es malbaraten milions de tones d'aliments mentre les dificultats per accedir a una alimentació digna són una dura realitat per a moltes persones. Aquesta contradicció s'ha normalitzat fins al punt que sovint resulta invisible: aliments perfectament consumibles es descarten perquè tenen una mida irregular, una forma diferent o perquè el mercat no els dona valor. Darrere d'aquesta realitat hi ha un model alimentari que prioritza l'estètica, la productivitat i el benefici econòmic per sobre de les necessitats socials i ambientals.

En aquest context sorgeixen iniciatives que intenten donar una resposta concreta a aquesta problemàtica i que, alhora, plantegen una crítica profunda al model de consum actual. És el cas de la Fundació Espigoladors i del projecte Es-Imperfect, nascuts amb la voluntat de combatre el malbaratament alimentari i generar oportunitats d'inclusió social i laboral.

La paraula "espigolar" prové d'una pràctica tradicional que consistia a recollir els fruits que quedaven als camps després de la collita. Era una manera de reaprofitar aliments i, al mateix temps, una pràctica vinculada a la solidaritat i al suport mutu entre les persones més vulnerables. La Fundació Espigoladors recupera aquest concepte i l'actualitza per respondre a una problemàtica plenament contemporània.

L'entitat organitza recollides d'excedents agrícoles en camps on fruita i verdura queden descartades del circuit comercial per excedents de producció, descens de vendes o qüestions estètiques. Fruita massa petita, verdura amb formes

irregulars o collites que no resulten prou rendibles.

Aquesta situació evidencia fins a quin punt la nostra relació amb l'alimentació està condicionada per criteris de mercat allunyats de les necessitats reals de les persones. El menjar es converteix en mercaderia i es perd la consciència del valor social, ambiental i humà que hi ha darrere de cada aliment. En una societat marcada pel consum ràpid i l'abundància aparent, el malbaratament esdevé una conseqüència estructural.

MÉS QUE RECUPERAR ALIMENTS, EDUCAR I TRANSFORMAR

La feina d'Espigoladors no consisteix només a recuperar aliments. El projecte té una dimensió educativa i transformadora molt clara. Mitjançant activitats de sensibilització, voluntariat i treball comunitari, es busca generar consciència sobre les causes i conseqüències del malbaratament alimentari. La qüestió no és només aprofitar allò que sobra, sinó preguntar-se per què sobra i quin model econòmic ho provoca.

D'aquesta mirada neix també Es-Imperfect, l'empresa d'inserció laboral i de transformació alimentària de la Fundació Espigoladors. El projecte transforma fruita i verdura descartades en cremes, melmelades, salses o patés vegetals elaborats de manera sostenible. Allò que el mercat considerava "imperfecte" es converteix en un producte amb valor afegit. Però el projecte va més enllà de l'elaboració alimentària: incorpora també

una dimensió d'inserció laboral i economia social.

Es-Imperfect aposta per generar llocs de treball per a persones en situació de vulnerabilitat i construir alternatives econòmiques amb criteris socials i ambientals. En un context laboral sovint marcat per la precarietat i la deshumanització, el projecte reivindica una altra manera d'entendre el treball, posant les persones al centre.

Al mateix temps, iniciatives com Es-Imperfect contribueixen a transformar la mirada dels consumidors. Quan una persona compra una melmelada elaborada amb fruita descartada o una crema feta amb verdura "imperfecta", participa d'una manera diferent d'entendre el consum. No es tracta només d'adquirir un producte, sinó de donar suport a un model econòmic que prioritza l'aprofitament, la sostenibilitat i la inclusió social. Petits gestos quotidians poden ajudar a construir una cultura més responsable i conscient, capaç de qüestionar la lògica de l'usar i llençar que domina gran part del sistema actual.

Aquest tipus d'iniciatives qüestionen la idea que només és valuós allò que és perfecte, productiu o rendible. I aquesta reflexió no afecta únicament els aliments. També parla de les persones i de les dinàmiques socials que deixen fora aquells qui no encaixen en els criteris dominants d'èxit, eficiència o competitivitat.

La mateixa lògica que descarta tones d'aliments perquè no compleixen uns estàndards estètics és la que massa sovint aparta persones vulnerables,

invisibilitza pobresa o converteix drets bàsics en privilegis. Per això, iniciatives com aquestes tenen una dimensió profundament social: ens conviden a reflexionar sobre quin model de societat volem i sobre l'impacte que tenen les nostres decisions de consum.

El model actual afavoreix comprar molt, consumir ràpid i llençar fàcilment. Sovint hem perdut el vincle amb l'origen dels aliments, amb la feina de la pagesia i amb tot allò que hi ha darrere del menjar que consumim. Recuperar una mirada més conscient implica entendre que darrere de cada aliment hi ha recursos naturals, energia, hores de feina i impactes ambientals.

En aquest sentit, la lluita contra el malbaratament alimentari no pot recaure només en decisions individuals. Calen també polítiques públiques valentes, regulacions sobre la distribució alimentària i una aposta clara per models de producció i consum més sostenibles i justos. Però les experiències comunitàries i cooperatives mostren que és possible construir alternatives concretes des del territori.

El valor d'aquestes iniciatives no és només el volum d'aliments recuperats, sinó la capacitat de generar comunitat, consciència i esperança. Enmig d'un sistema que sovint converteix el descart en normalitat, experiències així reivindiquen que res ni ningú hauria de ser considerat inútil.

Potser una de les aportacions més valuoses d'Espigoladors i Es-Imperfect és precisament aquesta: recordar-nos que allò perfecte també alimenta, també dignifica i també pot transformar el món.

A les imatges veiem el procés des de la recolecció del producte amb una xarxa de voluntariat, a l'elaboració al centre que Espigoladors té al Prat de Llobregat i finalment l'envasat.

MÉS INFO:

- <https://espigoladors.cat/>
- <https://esimperfect.com/>

Subscriu-te a Salillum

Busquem, amb humilitat, contribuir a il·luminar el món del treball i la vida, amb la mirada que Jesús proposa: humanitzant i estimant, comproment-nos amb els pobres i en situacions que ens envolten.

Salillum es publica gràcies a la col·laboració desinteressada de diverses persones que s'ocupen de redactar i corregir textos, il·lustrar i fotografiar. Els costos corresponen a la impressió i enviament.

També es pot subscriure a través del formulari de la web

<https://acocat.org/revista-salillum/subscripcio/>

- Rebràs dues revistes a l'any
- Ajudaràs a anunciar el missatge de Jesús en el món del treball

Menys
d'**1€**
al mes

SUBSCRIPCIÓ ANUAL (2 NÚMEROS A L'ANY) / SUBSCRIU-T'HI ARA

Per a enviaments de més d'un exemplar o a l'estranger, contacta amb nosaltres

Nom	FORMES DE PAGAMENT (tria'n una)	
Cognoms	→ Domiciliació bancària ☐	
NIF	Nom del titular	
Adreça	Adreça del titular	
Població	Codi postal	Banc / Caixa
Telèfon	Mòbil	Localitat
Correu electrònic	Sucursal Carrer i número	
Reduïda 8€ any ☐	Real 10€ any ☐	Suport 15€ any ☐
Feu el favor de pagar els rebuts que Acció Catòlica Obrera presenti al meu compte / llibreta		
Signatura titular		Data
Codi compte		
ES <input type="text"/>		
→ Xec nominatiu ☐		
Xec nominatiu a nom d'Acció Catòlica Obrera		
→ Ingrés via transferència ☐		
Si decideixes fer el teu abonament per transferència envia'ns una còpia de l'operació. Compte: Triodos Bank ES 75 1491 0001 2920 0698 4526		

Envia aquesta sol·licitud a Acció Catòlica Obrera, C/ Tapioles 10 2n, 08004 Barcelona o escanejant-la per email a acocatalunya@gmail.com

Les dades personals que ens facilites seran incorporades a un fitxer de dades registrat a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, titularitat d'Acció Catòlica Obrera (ACO) i mantingut sota la seva responsabilitat per a enviament d'informació de l'ACO i ús administratiu i estadístic. Pots exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició dirigint-te a l'ACO, C/ Tapioles 10 2n, 08004 Barcelona, o acocatalunya@gmail.com, adjuntant fotocòpia del teu DNI o document identificatiu equivalent.

Si no vols rebre informació de l'ACO, marca la següent casella:

“No esteu sols”

L'Hospital de Campanya Santa Anna, situat al cor de Barcelona, s'ha convertit en un espai d'esperança per a moltes persones que viuen en situació de sensellarisme. Viure sense sostre és molt més que no tenir un lloc on dormir. Es enfrontar-se diàriament a la indiferència, al rebuig i a la invisibilitat. La mostra fotogràfica, exposada a Santa Anna mateix, ens ensenya la perspectiva de les persones que viuen al carrer, la dels voluntaris, la dels sanitaris, la dentats col·laboradors i també la dels vianants que

passen de llarg. Per a alguns, la presència d'aquestes persones és incòmoda, per a d'altres, motiu d'admiració o compassió.

Lluís Rugama Espasa (Mataró, 1966), fotògraf de carrer, a través de la seva obra no només mostra persones, sinó també històries de supervivència, dignitat i resistència. L'exposició recorda que acollir, protegir, promoure i integrar és possible, fins i tot dins d'un espai ple d'art, cultura i història.